Poštarina plaćena u gotovom

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. VII. Đakovo, srpanj — kolovoz 1954. Broj 7, 8

JUDITA

Ne znamo, čime bismo mogli isporediti strahovito zlo, koje je zaprijetilo svim zapadnim zemljama od kralja Nabukodonozora! Da li, da ga čovjek isporedi tamnim oblacima, koji od munjine nabreklim njedrima sipaju strijele i gromove na sitne demiurge, bespomoćne ljudske stvorove; ili snježnoj ogromnoj lavini, koja poput ogromne metle mete pred sobom i ruši se niz obronke planina prijeteći svemu, što nađe na putu; ili katastrofalnoj poplavi mora ili rijeke, koja je u stanju preko noći pretvoriti u nepreglednu vodu polja i gradove.

Izvor toga zla bilo je jedno s r c e! Veli sv. Pismo: „Njegovo (t.j. Nabukodonozorovo) se s r c e ponese."

Oholost je diktirala osvetnu vojnu! Plan je stvoren! Treba suradnika! Dozva sve starješine, sve svoje vojskovođe i stotnike, održa s njima tajno ratno vijeće i izjavi, da je namislio sav svijet podvrgnuti svojoj vlasti.

Ta se osnova dopala svima! Sada je trebalo naći izvršitelja! Holoferno je bio izabran, kao najsposobniji, da ostvari naredbu: „Izađi protiv svima kraljevima zapada... Neka ne previdi oko tvoje nijedno kraljevstvo! Svaki utvrđeni grad imaš mi podložiti!"

Započela je kaznena ekspedicija povrijeđene oholosti. Holoferno popali sve usjeve i posječe sva stabla i vinograde. Strah od njega zahvati sve stanovnike zemlje. Izlazili su pred njega i govorili: „Bolje je da ostanemo na životu... nego li da padnemo u ropstvo i u smrti propadnemo. Upotrijebi nas za službu, kako ti je drago. „Strah... je bio toliki, da su svi izlazili u susret i primali ga s vijencima i s bakljama, s kolom uz bubnjeve i svirale. Uza sve to nisu mogli ublažiti njegovo okrutno srce, jer mu je Nabukodonozor naredio, da uništi sve bogove na zemlji, i onda da njega samoga štuju kao boga.

Ratno se pustošenje poput bujice približavalo granicama Izraelske zemlje! Izraelci su jako dobro znali, što i njih čeka. No, oni nisu mislili toliko na svoja rodna polja, niti na svoje gradove, niti čak na svoje obitelji i vlastiti život, koliko ih je zahvatio strah, da ne bi Holoferno učinio Jeruzalemu i hramu Gospodnjem ono, što je učinio drugim gradovima i hramovima njihovim.

Ostali su narodi pokleknuli pred Holofernom, jer su smatrali, da su ovozemaljska dobra najveće vrednote. Izraelci su pak smatrali, da ima još većih vrednota, iako su ova i te kako velika i dragocjena, a to je vjera i čast Gospodnja za koju se mora žrtvovati, pa ako treba i poginuti.

Ako je to boj Gospodnji, onda treba prije svega Njega zazvati u pomoć. To su oni i te kako dobro shvatili. Sav je narod vapio Gospodu i ponizivao se postom i molitvom. I muževi i žene! Svećenici se obukoše u pokorničke haljine, dadoše da se djeca bacaju ničice pred hramom Gospodnjim... Molio je cijeli narod: „Griješili smo kao oci naši. Zakon smo kršili i nepravdu činili. Smiluj nam se u svojoj dobroti, ili kazni bičem svojim opačine naše! Ali nemoj predati one, koji te priznaju, narodu koji te ne pozna. Da se ne govori među poganima: Gdje je Bog njihov!"

I tako se taj narod odlučio boriti na život i smrt! To je izgleda iznenadilo i Holoferna, jer ih je držao za ljude „bez oružja, bez snage i nevješte boju." Njegov se bijes još više raspalio, kad je čuo, da se oni usuđuju njemu se suprostaviti ne pouzdavajući se u svoju snagu, nego u snagu Boga, u kojega vjeruju.

Uzalud bi bio sav entuzijazam Izraelaca; uzalud njihova upornost, da se bore svim raspoloživim sredstvima, silama i ljudima. Sav bi taj

otpor bio slomljen pod silnom šakom Holofernove sile! To je često puta tragedija slobode, nošene na krilima neiskazanih žrtava ljubavi, da konačno ipak klone pod smrtonosnim udarcima nasilja.

Izraelci su to doskora uvidjeli, kad im je Holoferno oduzeo vodu, i kao od šale dotjerao hrabre branitelje gotovo do očajavanja... Bilo je očito, da će se opsada vrlo brzo svršiti, pa će opsjednuti ili skapavati od žeđi, ili će jurnuti napolje iz grada u sigurnu smrt, ili će se ipak morati predati i tako prepustiti na milost i nemilost bahatom pobjedniku!

Po svim prirodnim zakonima, tu više nije teško sagledati kraj! Ali — da li je trebao još nastati kritičniji trenutak, da se može zapaziti intervencija Božja? I onima, koji opsjedaju i onima, koji su opsjedani jasno je, kako će se sve doskora svršiti, pa ipak... niti je bio na mjestu očaj predmjevanih robova i mrtvaca, niti oholost doskorašnjih pobjednika...

Da Bog može pomoći — o tom nema sumnje! Samo, pitanje je, da li će se ostvariti oni uvjeti, koje je Ahior napomenuo samom Holofernu: „Ako taj narod nije uvrijedio Boga svojega, ne ćemo im moći odoljeti, jer će ih braniti Bog njihov, pa ćemo biti na podsmjeh svoj zemlji? Izgleda da ne će, kad je cijeli narod priznao plačući: Griješili smo kao oci naši..."

No, Bog je ipak pronašao nekoga! Pronašao je jednu osobu, koja je u očima Božjim zavrijedila biti ona, radi koje će i po kojoj će Bog osloboditi cijeli narod! Nije to bio kakav svjetski ili duhovni velikaš! Nije to bio niti vojskovođa ili mudrac! Bila je to jedna ž e n a! Znamo joj i ime — J u d i t a!

Prema Božjim planovima, već se ona dugo spremala na to djelo, a da nije imala o tome ni pojma, a pogotovo to nije ni slutila njezina okolina, kojoj je čak izgledao i pomalo čudan njezin način života.

Došao je trenutak, da ona ostavi svoju zabitnu sobu! Bez straha — kao mulier fortis — stupa u javnost noseći u svojem srcu snagu Božju, a na usnama pouzdanje u Njegovu moć kojom bodri klonule duhom. Ona nastupa, gotovo bi čovjek primijenio riječi, tamquam potestatem habens! Kori, poučava, hrabri, podiže: Ustrajmo u poniznosti, dok nas on ne utješi!

A onda je opet pred Bogom tako malena, kad usrdno moli: „Jer će biti spomenik imenu tvojemu, kad ga ruka jedne žene obori, jer sila tvoja Gospode, nije u mnoštvu, niti je u snazi konjskoj volja tvoja, niti si ikad bio priklon oholicama, nego ti se uvijek dopadala molitva poniznih i krotkih".

Dalje se sve odvijalo — po Božjem planu! Nijedna okolnost nije se upopriječila, nikakav „slučaj" nije omeo, nikakva mudrost nije dokučila, nikakva se snaga odhrvala!

Holoferno ulazi u grad Betuliju — u vreći! Ostvarila se njegova želja, da će doći u Betuliju, ali je tijelo poslalo samo — glavu! Ona će poslužiti kao pobjednička trofeja, a ujedno i sijač užasa — po Juditinom savjetu—među asirskom vojskom! Ta glava — po planu Božjem — postat će veselje i triumf opsjedanih, a strava među opsjedateljima! Kolike li ironije! Zato pravo veli sv. Ambrozije: Tako je Judita rukom svojom oborila Holoferna, a savjetom svojim svu vojsku asirsku!

Judita je postala preko noći osobom najvećih počasti!

N a r o d je klicao: „Gospod te je blagoslovio silom svojom, jer je po tebi uništio neprijatelje naše!"

O z i j a, knez, govori: „Blagoslovljena si ti, kćeri, od Gospoda, Boga višnjega većma, nego li sve žene na zemlji! Blagoslovljen Gospod, koji je stvorio nebo i zemlju, koji je vodio tebe, da odrubiš glavu vođi neprijatelja naših! Jer je od danas tako uzvisio ime tvoje, da ne će nikada hvala tvoja iščeznuti iz usta ljudi, koji se budu spominjali sile Gospodnje do vijeka. Za njih nijesi ti poradi tjeskoba i nevolja naroda svojega, žalila života svojega, odvratila si propast pred licem Boga našega.

Dolazi je slaviti i obraćenik A h i o r, koji je tako neustrašivo iznio svoje mišljenje pred Holoferna. Sada se i on slobodno grije na suncu pobjede!

S v e ć e n i c i se također pridružuju tim zajedničkim hvalospjevima: „Ti si slava Jeruzalema, ti radost Izraela, ti dika naroda našega! Ti si junački radila, i srce je tvoje bilo jako, jer si ljubila čistoću..."

Judita sve te pohvale slijeva u jednu veliku himnu zahvalnosti Onome, kojemu zapravo i sve pripada, a to je Gospodin Bog, pa daje ključ svoje tajne, kojim se može svako poslužiti: „Koji se boje Tebe, bit će veliki kod Tebe u svemu!"

Tako se svršila Holofernova vojna na zapad! Nije ga skršila moć tvrdih gradova, niti oklopi na hrabrim vojničkim grudima! Slomio se na Bogu, na koga je zapravo i udario! A taj Bog, da ga slomi, nije se potrudio, da izvede na njega svoje vidljive ili nevidljive vojske, nego je poslao na njega jednu Ženu! Ona je bila onaj

bojni red, dobro uređen, na kojemu se slomila Holofernova, odnosno Nabukodonozorova sila!

* * *

Treba li potrošiti i jedne riječi, da u ovoj svetoj jubilarnoj godini primjenimo sve ove istine na Onu, koja je iz svoje nazaretske zabiti silom Božje milosti pozvana, da nas zanese sjajem svoje nebeske ljepote kao **Assumpta** *i koja kao pobjednica u svim bojevima Božjim postaje Žena, zaogrnuta suncem sa vijencem od zvijezda oko glave, a pod Njezinim nogama zgaženi neprijatelj roda ljudskoga — Sotona?!*

SVETI PAPA PIJO X

U subotu popodne 29. svibnja o. g. proglašen je svetim bl. Papa Pijo X. Kanonizacija je izvedena na malo neobičan način, t. j. izvan sv. Mise i na trgu sv. Petra. Nazočno je bilo nekoliko stotina tisuća osoba. Iz cijelog je svijeta došlo na ovu svečanost preko pola tisuće kardinala, nadbiskupa i biskupa, koji su gotovo svi službovali već za Pape Sveca, a mnogi su ga od njih i osobno poznavali. Kamioni, željeznice, brodovi i avioni dovezli su u Vječni Grad na stotine tisuća hodočasnika. Bilo ih je iz najudaljenijih krajeva Azije, iz Afrike, iz Južne i Sjeverne Amerike.

Trg pred bazilikom sv. Petra postao je zajedno s prilaznim širokim ulicama jedno od najvećih svetišta, što ga je ikada svijet vidio. Svi narodi i svi jezici, kardinali i biskupi, svjetovni i redovnički svećenici, redovnice i svjetovnjaci sve to sačinjava ovdje ogromnu jednu zajednicu, povezanu svetim duhovnim vezama.

Pred pročeljem bazilike bio je podignut ogromni podium, s kojega je sv. Otac Pijo XII. proglasio svetim svoga predšasnika Pija X. te odredio dan 3. rujna za proslavu njegove uspomene u liturgiji. Nakon toga je Papa održao homiliju o novom svecu, a navečer je svečano bila iluminirana bazilika, kako to već biva prigodom kanonizacija.

Sutradan u nedjelju 30. svibnja o. g, obavio je kardinal dekan E. Tisserant ostale obrede u počast novog sveca, a u nazočnosti sv. Oca Pape. Popodne su u svečanoj procesiji prevežene relikivije novog sveca iz bazilike sv. Petra u Santa Maria Maggiore. U ovoj je procesiji sudjelovalo oko milijun ljudi, među njima svi u Rimu nazočni kardinali, biskupi i svećenici, te cjelokupni diplomatski zbor. Relikvije su ostale u Santa Maria Maggiore do 6. lipnja.

Prigodom kanonizacije sv. Pija X. bit će korisno, da ukratko iznesemo glavne podatke iz njegovoga života.

Novi se svetac rodio 2. lipnja 1835. u selu Riese, u skromnoj seljačkoj obitelji. Bio je kao svećenik najprije kapelan, zatim župnik u dvjema župama, pa biskupski kancelar i profesor bogoslovije u svojoj rodnoj biskupiji, zatim 1884. biskup u Mantovi, a 1893. je postao venecijanskim patrijarhom. Izabran je za Papu 3. kolovoza 1903. Za cijelog pontifikata bio mu je dragocjenim pomoćnikom njegov državni tajnik kardinal Merry del Val.

Pontifikat sv. Pija X. potrajao je nešto više od jedanaest godina (umro je 20. kolovoza 1914) i za to je vrijeme sveti Papa izdao više dokumenata vrlo značajnih po život Kristove Crkve. Osvrnut ćemo se ovdje samo na neke od najvažnijih.

Početkom ovog stoljeća uznemirivalo je duhove t. zv. modernističko pitanje. Pijo X. riješio ga je odvažno i smiono, kako praktičnim tako i doktrinalnim odlukama. Danas nakon pola stoljeća još se jasnije vidi, kako je Papina intervencija bila tada opravdana i ispravna. Već godine 1908. priznao je Loisy Papi Piju X. slijedeće: „Papa je rekao istinu tvrdeći, da ne može šutjeti, a da u isti mah ne izda *depositum* tradicionalne nauke. U stanju, do kojeg su se stvari onda bile razvile, njegova bi šutnja bila ogromna koncesija, implicitno priznanje temeljnog modernističkog načela: mogućnost, nužnost, zakonitost evolucije u načinu, kako se shvaćaju crkvene dogme, uključivši ovamo i dogme o vlasti i nepogrešivosti Papinoj...“ (Cf. Loisy, *Simples réflexions,* 1908, p. 275-276). — Protumodernistička enciklika *Pascendi* izdana je 8. rujna 1907., a uskoro zatim, 23. kolovoza 1910., slijedi odluka o *Sillon-u,* tom „političkom i socijalnom modernizmu“. Značajna je u tom pogledu i enciklika *Singulari quadam,* od 24. rujna 1912.

U Francuskoj je Pijo X. intervenirao prigodom zakona o rastavi Crkve od države 9. prosinca 1905. On je zatražio od francuskog episkopata i klera, da se vjerno drži njegovih direktiva. To je bilo i učinjeno, premda je to Crkvu u Francuskoj stajalo ogromnih žrtava, a naročito

materijalnih. Francuski su katolici morali tada iznova sebi sagraditi sjemeništa, župske domove, biskupske kuće ili otkupiti svoje vlastite za skupe novce.

Općenito je poznato, koliko je sv. Pijo X. zaslužan za obnovu euharistijskoga kulta u Crkvi, pa to samo ukratko spominjemo. Dne 20. prosinca 1905. izdao je preko Kongregacije sv. Koncila dekret o čestoj i svakidanjoj sv. Pričesti, a 8. kolovoza 1908. preko Kongregacije Sakramenata dekret o dobi, koja je potrebna za prvu sv. Pričest.

Sv. Papa učinio je također mnogo za obrazovanje klera. On je proveo reformu brevijara, obnovio je gregorijansko pjevanje, te reorganizirao rimsku kuriju. On je također imenovao kardinalsku komisiju za redakciju Kodeksa crkvenog prava. Kako je poznato, taj je Kodeks objavljen tek za njegova nasljednika 24. svibnja 1917.

Sveti je Papa umro početkom prvog svjetskog rata, 20. kolovoza 1914. Već 13. travnja 1923. podnijelo je 28 kardinala molbu, da se povede postupak za njegovu beatifikaciju. Sv. Pijo X. nedavno je proglašen blaženim, a sada evo i svetim. Ova kanonizacija primljena je neobično simpatično po cijelom katoličkom svijetu. Već su neke nove crkve posvećene novom svecu, a u Rimu će rimski župnici zajedničkom akcijom sagraditi njemu na čast u novim dijelovima grada veliku crkvu. To će biti nova župska crkva i središte euharistijskoga kulta u Vječnom Gradu.

Haec doce et exhortare

(Nacrt za propovjedi o glavnim kršć. istinama)

25. Oprosti

Mi smo kršćani katolici. Mora se pretpostaviti da nam nije nepoznata nauka o oprostima. Već nam katekizam govori o tom, da postoji „crkvena riznica za zadovoljštinu", iz koje Crkva kao njezina upraviteljica toliko dijeli, koliko treba njezinoj djeci, da zadovolje Bož. pravednosti. Ta vrhunaravna riznica sakupila je svoje blago iz života Isusa Krista, Majke Božje i svetih. Da se možemo okoristiti s tim duh. bogatstvom njihovih velikih zasluga, postavlja nam Crkva neke uvjete. Ako ih ispunimo, otvara nam Crkva širom vrata te riznice i prikazuje Božanskoj pravednosti dragulje njihovih zasluga, da ona radi njih oprosti naše dugove. Kako je slatka utjeha u toj katoličkoj nauci.

1. Što je oprost? — Godine 1908. žestoko su se u jednom društvu prepirali o oprostu. Je dan liječnik usred prepirke metne na stol novčanicu od 100 franaka uz riječi: Ona pripada onom, tko mi zna reći, što je to oprost. Nitko nije znao. Nitko nije dobio novčanicu. Tako ne smije biti među nama. S oprostima će se okoristiti onaj, koji ih cijeni, a cijenit će ih onaj, koji ih pozna.

Da li ste kojiput razmišljali o tom, kolika čudesa milosti su potrebna, da jedna duša postigne oproštenje svih grijeha i svih njihovih posljedica? Gledajte grješnika pred ispovjedaonicom. On je teško okaljao dušu. Gleda u svoju nutrinu i dolazi mu na pamet misao: da sada iznenada bez pokajanja umrem, sigurno bih bio izgubljen. Ulazi hitro u tu Božansku sudnicu, priznaje ponizno krivnju, kaje se i dobiva odrešenje. Sad je u nebu radost, prema riječima Isusovim, nad obraćenim grješnikom. Što bi bilo, da sada taj grješnik naglo umre? Da li bi došao odmah u nebo? Krivnja radi grijeha i vječna kazna mu je sigurno oproštena. On ne može više doći u pakao. Ali ni u nebo još ne može doći. Pravednost Božja traži prije zadovoljštinu i pokoru za oproštene grijehe. Čovjek treba ili da se sam kažnjava s dragovoljnom pokorom ili ga Bog kažnjava na tom svijetu s nevoljama ili na drugom s bolima čistilišta. I dok se ne urede ti dugovi, vrata nebeska ostaju za njega zatvorena. Dragi slušatelji! Dragovoljne pokore obavlja malo ljudi, to znate i vi sami vrlo dobro. Da se ipak uklonimo kaznama Božjim ovdje i u čistilištu, daje nam Crkva lako pokorničko sredstvo — svete oproste. Crkva otvara svoje riznice. Tamo se nalaze nebrojena i predragocjena pokornička djela, koja su za ljude učinili Isus, Marija i sveci. Crkva uzima ta njihova pokornička djela i prinosi ih s nama Bogu: Pravedni Bože! Ti tražiš od ljudi zadovoljštinu i pokoru za njihove oproštene grijehe. Gle, ja ti prinosim neizmjernu zadovoljštinu Isusovu i dragocjenu zadovoljštinu Marijinu i tolikih svetih, kojima pokore nije trebalo. Uzmi to kao zadovoljštinu moje djece na svijetu. I nebeski Otac pristaje na tu zamjenu. To znamo iz usta samog Spasitelja. On je jedanput rekao Petru, a tim i njegovim sljedbeni-

cima: „Štogod svežeš na zemlji bit će svezano i na nebesima, i štogod razriješiš na zemlji bit će razriješeno i na nebesima“ (Matth 16, 19.). Papa nas, dakle, može odriješiti svih spona, pa prema tome i spona vremenitih kazna za grijehe. I on to čini tim, što dijeli oproste. On ima ključeve kraljevstva nebeskoga. On nam može otvoriti nebo. Zato može ukloniti i posljednju zapreku, koja nam još stoji na putu, iza oproštenja grijeha i vječne kazne. On nam može oprostiti i vremenite kazne.

2. **Okorištavajmo se marljivo s oprostima!** — Kad nas Bog kažnjava, On ima nakanu, da nam pruži prigodu za pokoru. Ali kako On rijetko postizava kod nas s trpljenjem svrhu. Nestrpljivim mrmljanjem još povećavamo krivnju, mjesto da je smanjujemo. I tako dolaze ljudi s velikim teretom krivnja na drugi svijet. Spasitelj nam u jednoj zgodi iznosi sudbinu takovih ljudi: „Sporazumij se bez otezanja s protivnikom svojim, dok si još usput s njim. Inače mogao bi te protivnik predati sucu, i sudac slugi sudskome, i onda bi te bacili u tamnicu. Zaista, kažem ti, ne ćeš izaći odanle, dok ne platiš posljednje pare“ (Matth 5, 25, 26). Da li shvaćate tu riječ Isusovu? Tvoj protivnik je, negledajući na grijehe, tvoja vremenita kazna. Sudac je Bog. Sluga je anđeo. On će te na Božji nalog baciti u čistilište. Tamo ćeš ih morati u neiskazanim mukama otplaćivati i za njih zadovoljavati. Tada će se duša tužiti, kako piše psalmist: „Suze moje postadoše mi jelo danju i noću, kad me se svaki dan pita: „Gdje je tvoj Bog?.., Žalosna je u meni duša moja... Tužim se Bogu, stijeni svojoj: „Zašto si me zaboravio?“ zašto idem žalostan, dok me neprijatelj muči?“ (Ps 41).

Za odgovor dobiva duša: Zaista, kažem ti, ne ćeš izaći odanle, dok ne platiš posljednje pare. I duša se opet iznova tuži: „Čuj molbu moju, jer sam posve izmoren! izbavi me od progonitelja mojih, jer su oni meni odveć jaki. Izvedi iz tamnice dušu moju, da slavim ime tvoje!“

Opet je odgovor gorka riječ: Zaista, kažem ti, ne ćeš izaći odanle, dok ne platiš posljednje pare.

Nalazimo se pred biranjem: ili se ovdje marljivo koristiti oprostima, koje nam Crkva tako obilno i jeftino nudi, da se riješimo vremenitih kazna, ili gorjeti u čistilištu. Crkva nam oprašta kazne, a one su, da tako kažem, glavna goriva tvar u čistilištu. Manje kazna, manje vatre! Kako će nas na smrtnom krevetu tješiti misao, da smo revno postizavali oproste! Amen.

26. Pomoć bolesnicima. Bolesničko pomazanje.

i

Kad klonu tjelesne sile, kad zaprijeti pogbao, da izvor života presuši, onda stupa pred nas Bož. milosrdni Samaritanac pod velom sakramenta sv. Pomasti. Sv. uljem hoće ublažiti duševne i tjelesne boli. Bilo da je Spasitelj odlučio da se život čovjeka ugasi, bilo da ga povrati „željenom dobrom stanju“; za nj je taj sakramenat izvor velikih milosti. Njezine učinke spominje sv. Jakob: „Boluje li tko među vama, neka dozove svećenike crkve, i neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje! I molitva vjere spasit će bolesnika, i podignut će ga Gospodin; i ako je učinio grijehe, oprostit će mu se“.

1. **Što dobivamo u tom sakramentu.** — Ljubav Spasiteljeva, kojom je na ovom svijetu susretao bolesnike, izlila se u ovaj sakramenat. Bož. Pomoćnik u nevoljama živi i dalje za bolesnike. Više nego ijedna druga pojava, potresa dušom ozbiljna tjelesna bolest. Onda se više nego ikada pokazuje nečistoća duše u pravom svijetlu, osjeća sav nemir i slabost ljudskog srca. I onda, više nego ikada, čezne grešni čovjek za čistoćom, uznemireni za mirom, oslabljeni za snagom. Sakramenat bolesničkog pomazanja je stvarni odgovor Spasiteljev na tu čežnju milijuna. On je i nakon Uzašašća ostao najrevniji posjetilac bolesničkih kreveta, da pomaže u duševnim i tjelesnim bolima. Tjelesna sjetila, ta veza između duše i izvanjeg svijeta, često su služila za grijeh. Često su propustila u dušu žar požude. Često su i sama sjetila izgarala od požudne groznice. Sad mazanje tih sjetila briše s njih prašinu zemaljštine, posvećuje ih, čisti i jača. S tim vidljivim uljem spojena je nevidljiva snaga sakramenta, koja posvećuje dušu. Bolesnik je puniji milosti, pokajnička ljubav čisti zaostale mrlje grijeha; bojažljivost i sumnje nestaju kao magla pred suncem. Navale sotone postaju lako savladive. Tjelesno ozdravljenje dosta često prati duševne učinke. Produženi život — u vidu vječnosti — nije nešto bitna; mnogo je važnije ojačanje duše, da sve boli može čovjek podnositi u duhu vjere i živjeti za vječnost.

2. **Obred bolesničkog pomazanja.** — *Blagoslov bolesničke sobe.* Redovito je podjeljivanje tog sakramenta povezano s Ispovjedi i sa sv. Pričesti bolesnika. Svećenik pozdravlja na ulazu s riječima evanđelja: „Mir kući ovoj“ (Luc 10, 5)

Svećenik pruža bolesniku na poljubac križ u znak zahvalnosti i pouzdanja u Onoga, koji nam je križem zaslužio milost tog sakramenta. Tada poškropi svetom vodom bolesnika, sobu i prisutne, da sjeti bolesnika, kako se taj sakramenat mora primiti s opranom dušom, „bjeljom od snijega“. Ovdje to škropljenje ide posebno za tim, „da se obrani od svih navala zdravlje, koje prosimo zazivajući sveto ime tvoje“ (Obred blagoslova vode). Sve tri molitve, koje sada moli svećenik, iz davnih su vremena i u njima prosi zdravlje i mnoge druge darove Božje.

Općenita ispovijed. Ona treba da kod bolesnika probudi još jednom kajanje, da plodovi sakramenta budu što obilniji. U toj krasnoj molitvi pridružuje se cijelo nebo sklopljenim rukama molitvi zemaljskih smrtnika.

Pomazanje. Iza jednog svečanog zaklinjanja namijenjenog „svakoj đavolskoj sili“, koju izgovara svećenik ispruženom rukom, slijedi samo pomazanje. Svećenik umače palac u sv. ulje, koje je na Veliki Četvrtak posvetio biskup i maže bolesniku oči, uši, nos, usta, ruke i noge. Kod toga izgovara: „Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem, oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio gledanjem, slušanjem, mirisanjem, kušanjem, govorom i hodom. Amen“. Iza mazanja svećenik otare prste s komadićem kruha i s malo soli i opere s vodom. Sve to treba poslije baciti u vatru.

Zaključne molitve. Slijede neki zazivi, a iza njih tri molitve. U njima se opisuju učinci sv. Pomazanja, zatim se moli za zdravlje duše, dok se u trećoj molitvi moli da bolesnik ozdravi i oporavi se za prijašnje dužnosti.

Bolesničko Pomazanje je sakramenat, koji nam toliko više pomaže, koliko se bolje za nj pripravimo. I to je jedan od velikih razloga, da se primitak tog sakramenta ne odlaže na posljednje časove, kad je isključena mogućnost, da bolesnik kod potpune svijesti sudjeluje kod podjeljivanja tog sakramenta. Bolesničko Pomazanje suzbija požude, daje snage u napastima, strpljivost u bolima. A sve to treba bolesnik već u početku svoje teške bolesti jednako kao i na koncu. Ljudi odgađaju primanje tog pomazanja, jer misle da je ono nužno vezano s posljednim časovima čovjeka i sa smrću. Kod mnogih jest. Ali ime tog sakramenta ne dolazi odatle što je s onda sve svršeno, već jer je to od tri pomazanja, koje svaki pravi vjernik prima (na Krstu, Potvrdi) po redu posljednje. Do 12. stoljeća nije se ono nazivalo „posljednje“. U kršćanskoj starini se ono nazivalo: sv. bolesničko ulje, sveto pomazanje. Novi crkveni zakonik (can. 944.) ozbiljno opominje one, na čijoj brizi je bolesnik, da sa svom pomnjom paze, da bolesnik primi taj sakramenat kod pune svijesti.

Stari židovski kraljevi smatrali su najvećom počasti, kad ih se pomazivalo, da zaposjednu kraljevstvo. Smatrajmo mi sveto bolesničko Pomazanje daleko većom počasti, jer nas ono osposobljava da postanemo kraljevi i posjednici nebeskog kraljevstva.

27. Djeljitelj tajna Božjih: Sveti red

„Što treba ljudi između nas i Boga!“ — uskliknuo je u svom neznanju inače veliki francuski pisac Jean-Jacques Rousseau. To ponavljaju mnogi ljudi i danas. I to ne samo da govore neprijatelji, kojima je i te kako stalo do toga, da stado ostane bez pastira, pa tu lažnu i jeftinu krilaticu ponavljaju i preko štampe i živom riječju, nego ima i vjernika, koji radi svoje neupućenosti ili drugih razloga to isto ponavljaju.

Naš je odgovor vrlo jednostavan jednima i drugima: 1. Ako ne priznaješ opstojanje Božje, onda ne možeš niti govoriti o tome, da li je potreban posrednik ili nije; 2. ako, naprotiv, priznaješ, da Bog opstoji, onda, hajdemo, zajednički potražimo, što Bog kaže, da li je potreban posrednik izmedu njega i nas. Imaš li dobre volje, zajednički prođimo danas mjesta iz sv. Pisma St. i Novog Zavjeta, jer je to objavljena riječ Božja, da vidimo Njegovo mišljenje. Ako ne ćeš, onda, oprosti, moram sumnjati u tvoju iskrenost, pa onda nemaš pravo govoriti: Što će nam posrednik između Boga i ljudi? U tom slučaju je tvoj postupak nerazumljiviji od onog prvoga! Onaj tvrdi, da Boga nema, pa zato ne priznaje posrednika, a ti priznaješ, da Bog postoji, pa ne ćeš slušati, što ti on kaže! Moram ti iskreno reći, da mi je jako neugodno govoriti o tome, jer se kao svećenik stidim svoje bijede i ništetnosti, kad budem m o r a o, radi istine, isticati veličinu i uzvišenost svećeništva, da se ne bi činilo, da se želim hvaliti! Veruj mi, nemam te namjere, nego jedino, da to bude na korist i pobudu tebi i meni!

Sveto Pismo se dijeli na dva dijela, pa ćemo zato govoriti o svećeništvu u Starom i Novom Zavjetu.

I. Svećeništvo Staroga Zavjeta. — 1. Svećenik se nije sam nametnuo niti svojim sposobnostima, niti svojom silom, niti bilo kakvim zakulisnim manevrima! Bog je rekao Mojsiju: „Uzmi k sebi između sinova Izraelovih brata svojega Arona sa sinovima njegovim... pomaži ih, stavi ih u službu njihovu i posveti ih, da mi služe kao svećenici... Tako će im pripasti svećeništvo po vječno valjanom redu“. (Isp. Exod 28, 1 i 41 i 29, 9).

Bog ne daje obrazloženja — ta tko će ga i tražiti od njega — zašto je baš izabrao Arona. Izabrao ga je, jer ga je htio imati za svećenika. Zašto nije izabrao predstavnika iz najstarijeg plemena, ili najmlađeg, ili Judinog ili Josipovog? Tko će moći sagledati u tajne odluke Providnosti Božje! Ali, da je bilo razloga, i to je sigurno! Nemoj misliti, da je tek Rousseau prvi rekao, da ne treba posrednika između ljudi i Boga. Čim je Aron bio imenovan velikim svećenikom, pobunili su se predstavnici Levijevog plemena, kojima je bilo krivo, da i oni nisu svećenici, nego samo Aronova obitelj. No, stigla ih je zbog toga strahovita kazna, jer ih je, pred cijelom izraelskom općinom, progutala zemlja!

Kad je jednom bio Aron izabran za svećenika, tada se svećeništvo prenosilo n a r a v n i m rođenjem na njegove potomke. Svi potomci Aronovi bili su svećenici. Kasnije više nije bilo biranja, niti je bilo prepušteno volji pojedinaca.

Ređenje je Aronovo i njegovih sinova bilo obavljeno vrlo svečano kod zavjetnog šatora pred cijelom izraelskom općinom. Morali su se oprati, i obući u svečana svećenička odijela. Onda je Mojsije svetim uljem pomazao Arona i primio žrtvu. Osmi dan je Aron prvi puta prinosio Bogu žrtvu i na taj način izvršivao onu vlast, koju je dobio kao veliki svećenik.

2. Svećenici su se Staroga Zavjeta brinuli za sveti šator, a kasnije za sveti hram. Oni u njemu prikazuju krvne i nekrvne žrtve, bilo slavne, bilo zahvalne, bilo pomirbene, bilo prosne, i to po točno — uz cijenu života — određenim ceremonijama, koje je sam Bog propisao. Kod tih ceremonija služe se svojim posebnim svećeničkim odijelom, koje je Bog odredio da nose. Osim toga, njihova je dužnost, da stavljaju i mijenjaju propisane kruhove i neprestano budno bdiju, da se ne utrne sveti oganj. Njihova je dužnost, da se blagdani svečano slave, da se mole za svoj narod, da primaju poklone, koje su Izraelci bili dužni donositi po odredbi Božjoj za uzdržavanje hrama i njegove službe.

Svećenici su, dakle, imali tu zadaću, da održe među izabranim narodom štovanje pravoga Boga, kako u privatnom, tako obiteljskom i narodnom životu. Time su ga trebali ujedno sačuvati od štovanja idola, i vraćati ga na pravi put, ako bi u svojim slabostima s njega odlutao. Ono je bilo čuvar objavljene riječi Božje, koja se nalazila u Svetom Pismu, pa im je bilo neprestani putokaz, da mogu ostati vjerni tradicijama, koje su potekle od Boga.

Tako su svećenici Staroga Zavjeta, od Boga izabrani i od Boga određeni za službu, pripremali narod za središnji događaj povijesti roda ljudskoga — za dolazak Otkupitelja. Njegovim dolaskom bit će uloga svećeništva Staroga Zavjeta izvršena, a nju će preuzeti Veliki Svećenik Novoga Zavjeta, Isus Krist, koji je po volji Očevoj otvorio Novi Zavjet i ustanovio Novozavjetno svećeništvo.

II. Svećeništvo Novoga Zavjeta. — Isus je poveo svoje apostole na Maslinsku goru. Prije nego što će uzaći na nebo, rekao im je: „Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učite sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, i učeći ih, da drže sve, što sam vam zapovjedio. — U moje ime izgonit ćete đavle. Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta“. (Isp. Matth 28,18-20. i Marc 16,17). Promotrimo:

1 *Tko govori?* — Govori Riječ Božja, druga Božanska osoba, koja je postala čovjekom, i kao Bogo-čovjek Žrtvom na Križu postala vječni Veliki Svećenik i jedini Posrednik između Boga i ljudi. Njemu je dana sva vlast. Od koga mu je dana? Od Oca nebeskoga. Nema druge vlasti, nema drugoga posredništva, nema drugoga puta od Boga k ljudima, nego samo preko Onoga, komu je d a n a sva vlast.

Nema nijedne vlasti, koju Krist nema. To je On i pokazao za vrijeme svog života: Imao je vlast nad svim prirodnim silama, imao je vlast nad bolestima, nad smrću, nad ljudskim srcima, nad sotonom, nad anđelima!

2 *Kome govori?* — Govori svojim a p o s t o l i m a, koje je sam pozvao, okupio i izabrao između ostalih nakon noći probdjevene u molitvi. Govori onima, koji su bili svjedoci Njegovog života, Njegove nauke, Njegovih čudesa. Njegove smrti i uskrsnuća! — Govori onima, kojima je već do sada predavao ovlasti, da idu propovijedati, da izgone đavle, da opraštaju grijehe, da pretvaraju kruh u njegovo Tijelo, a vino u njegovu Krv!

3. Što prenosi na svoje apostole? — Isus ne prenosi sve vlasti sa sebe na njih! Oni ne će moći stvarati! Oni ne će moći biti besmrtni! Njima On predaje one vlasti, koje su im potrebne u njihovoj službi posredništva između Boga i ljudi. Učite! Propovijedajte Evanđelje! Tko vas sluša, mene sluša! Oni postaju učitelji! Učite ih, da drže zapovijedi. Time im povjerava pastirsku vlast, da ravnaju povjereno im stado. Vlast nad Mističnim Njegovim Tijelom. Krstite ih! Dijelite one milosti, koje sam ja zaslužio po svojoj Krvnoj žrtvi na križu, i koju ću obnavljati preko vas na nekrvni način. Preko sakramenata posvećujte ljude! Time im je povjerio svoju svećeničku vlast!

4. *Granice vremena i prostora?* — „Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta!“ On će biti uvijek njihova nevidljiva, a ipak svuda prisutna stvarnost. Kad oni budu učili, učit će On; kad budu vodili, vodit će On; kad budu prosvećivali, prosvećivat će On! Oni će prenositi te svoje kompetencije na svoje nasljednike ređenjem, duhovnim rođenjem, po onom istom Duhu, kojeg su i sami primili, i tako će se umnažati milost svećeništva sve više i više — do konca svijeta! Do konca!

Idite svim narodima! Granice se djelovanja apostolskoga i svećeničkoga poklapaju s granicama svijeta! Nema nijednog čovjeka, nijednog naroda, nijednog kontinenta, komu nisu poslani! Nema zapreke, koju oni ne bi mogli, a i morali savladati! Nema nijedne opasnosti, pred kojom bi oni smjeli uzmaknuti! To je imperativ! Taj traži ostvarenje! — Jao meni, ako evanđelje ne propovijedam!

Da li treba posrednika između Boga i ljudi? Tko ne treba svećenika, taj ne treba niti Kristove Crkve! Tko ne treba Kristove Crkve, ne treba niti Krista. Tko ne treba Krista, ne treba niti Boga! Uvijek je borba proti svećeništva bila prava borbena faza borbe protiv Boga!

Dakako, da treba svim silama moliti, da to svećeništvo bude što vjerniji odraz Vječnog Svećenika i u pojedinim svećenicima! To i oni sami sigurno najviše žele i žale, u koliko nije!

28. Sjemenište kao uzgojna škola za svećenike

Kako se mora izabrati, pripremati i odgajati budući svećenik i tko mora kod toga sudjelovati? To ćemo vidjeti na ovim primjerima:

1. Samuel (1. Reg. 1, 1—28). — Izraelski se narod nalazio u teškom položaju. Trebala mu je jedna snažna ličnost, koja će utjecati na nj, da se obrati Bogu. Bog se poslužio Samuelom.

Njegovi roditelji nisu imali djece. Ana, njegova majka, svake je godine hodočastila u hram i molila se sa suzama, da joj Gospodin pokloni dijete. Obećala je, da će ga posvetiti službi Božjoj! I Bog joj je uslišio molitvu! Samuel je, dakle, dijete *milosti,* koja je dobivena nečuvenim žrtvama i dubokom vjerom. Majka se nije iznevjerila svome obećanju. Kako je važna roditeljska kuća za probuđivanje i odgoj budućih zvanja. Pobožnost, pouzdanje u Boga, duh žrtve, vjernost zakonima Božjim u braku, poštivanje Boga i svake čestitosti — to je teren na kojem će redovito najlakše izniknuti pravo svećeničko zvanje!

Samuel je bio doveden u hram, da služi u hramu u svim onim funkcijama, koje su njemu odgovarale. On se saživio sa svim onim, što je oko sebe vidio, što je morao raditi. Osjetio je jasno jednom, pa drugi puta, pa treći puta glas Božji! Ispočetka je sumnjao, ali je pitao starije, iskusnije i one, koji su bili određeni, da ga vode, pa je čuo, da je to poziv Božji. Zato je mogao iz punine svoga uvjerenja i duše reći: „Evo me, Gospodine, jer si me pozvao! Govori, Gospodine, sluša sluga tvoj“!

Roditeljskoj volji i onoj nekoj tajnoj, nutarnjoj težnji, koja se kod mnogih očituje u sklonosti prema svećeničkom zvanju, treba nadoći i osobna odluka, svijest, da ga Gospodin poziva, a to će biti onda, ako se čovjek uživljava u samoga sebe, prekopava svoju nutrinju i ispituje zadnje motive svoga poziva. U tu svrhu je Samuelu dobro došlo, što je boravio u svetom šatoru, daleko od svijeta, što je iz bližega imao prilike promatrati svećenikovo djelovanje, pa čak u pojedinim funkcijama i sam sudjelovati; što je odgajao svoj um, volju i srce; što je imao prilike da u svojim sumnjama i poteškoćama nađe nekoga, tko će ga savjetovati i upućivati na pravi put!

Tako se Samuel oblikovao naravnim i vrhunaravnim sredstvima i spremao za svoje buduće zvanje svećenika, proroka i suca u izraelskom narodu. Nije li to upravo ono, što traži Crkva i danas od onih, koji se spremaju za buduće svećenike?

ne bi kakav nepozvani provalio unutra. Tim je čuvarima podijelio biskup red *vratara*.

Prvi niži red, kojeg i danas Biskup podjeljuje kleriku, budućem svećeniku, jest taj red vratara. Pri tom mu predaje *ključeve* i opominje, da se brine za crkvu, jer će o tom polagati račun Bogu. Zato je svećenik primio posebnu dužnost, a i milost, da se brine za čistoću crkve, da se brine za čistoću i ljepotu odijela i crkvenog posuđa, i da pazi na red i ozbiljnost u crkvi.

Kad bi to vjernici znali, ne bi tada zamjerali, što svećenik toliko nastoji oko tih stvari, i mislili, da se on želi praviti važan. To je pitanje njegove savjesti!

2. Red čitalaca. — Crkva Božja nije bila osnovana među učenima i odličnima, nego među priprostim pukom. Zato je trebalo pri službi Božjoj onih, koji su znali čitati svete knjige. Otuda običaj, da se čita narodu Poslanica i Evanđelje. I taj je čitač dobio jedan red, da može dostojno navijestiti kršćanskom puku svetu Božju riječ. I danas Biskup kleriku podjeljuje taj red, kao drugi niži red time, što mu predaje *Evanđelistar,* i opominje ga, da svojim primjerom i životom pokaže na sebi ono, što čita drugima na pobudu.

3. Red zaklinjalaca. — Činjenica je, da je moć sotone potisnuta valovima milosti, koje nam je Krist zaslužio, a Crkva nam podjeljuje. No, Crkva je duboko svijesna, da je istina ono, što kaže sv. Petar: „Đavao kao ričući lav obilazi unaokolo tražeći koga da proždre! Zato ona svojim budućim svećenicima u trećem nižem redu podjeljuje ovlast, da mogu istjerati sotonu iz ljudskih duša, obiteljske i socijalne sredine. Zato i danas Biskup predaje budućem svećeniku treći niži red kojim mu daje vlast, da može tjerati same zle duhove i njihove učinke, grijehe, iz ljudskih duša. Zato i svećenički blagoslov ima i te kakvu moć. Mnogi svećenici običavaju blagosloviti svaku večer mjesto, u kojem službuju, da se umanji utjecaj sotone na povjereno mu stado.

4. Red pratilaca, ili svjećonoša. — Time opet dozivamo u pamet stara vremena, kad se služba Božja vršila u tamnim mjestima katakomba i po noći, pa je trebalo onih, koji su držali svijeće i pratili pri tom svećenika i za potrebu službe Božje, a također i za obranu od iznenadnog napadaja. Tim je ljudima posebnim redom dana bila milost, da mogu svoju službu dostojno i s korišću vršiti. Taj niži red predaje i danas Biskup budućem svećeniku, pa mu na taj način stavlja na posebni način na srce što ljepše, dostojanstvenije obavljanje službe Božje i revno nastojanje oko toga, da i njegovi vjernici to isto čine. No, time se predaje i briga za ljudske duše, da i u njima budući svećenici pale svijetla vjere i milosnog života, a svojim uzornim životom, da budu svijetla na gori!

Ova se četiri reda zovu „nižima" radi toga, jer ređenicima ne daju još pravo, da direktno sudjeluju kod svete Mise i podjeljivanja svetih Sakramenata. To je neka vrsta počasne izvanjske službe oko Presvetoga.

Tri slijedeća reda zovu se radi toga „viši", jer uvode dublje u svetište, u najbližu blizinu i povezanost s Božanskim Spasiteljem i Njegovim tajnama.

III. Tri viša reda. — *1. Red podđakonata.* — Kad je budući svećenik primio niže redove, čeka odluku Biskupa, koji će ga pripustiti sv. redu podđakonata.

Prigodom ređenja, opominje Biskup ređenika da je još slobodan, pa se može, ako hoće, vratiti opet u svjetovni stalež. Kad ređenik pristupi k oltaru, tim na izvanjski način dokazuje, da želi biti ređen. Zato se sada, prije tako važnog časa mole litanije Sviju Svetih, kojima se želi zazvati njihov zagovor i njihovu pomoć u tako preważnom trenutku. Biskup predaje jedan dio svećeničke odjeće, koju će od sada smjeti nositi podđakon. Tim časom preuzima na sebe budući svećenik dvije dužnosti, a to je, da svaki dan moli svećeničku molitvu, Brevijar, i da živi čistim životom u celibatu.

2. Red đakonata. — Njega su ustanovili već apostoli, koji su izabrali sebi đakone za pomoćnike u svojoj službi. Među njima je bio i sv. Stjepan, prvi mučenik. Đakon prigodom ređenja dobiva daljnji dio svećeničkog odijela, smije služiti kod svete Mise i to tako, da može dohvatiti i Presveto, smije dijeliti sv. Pričest, krstiti i propovijedati. Tu vlast prenosi Biskup na njega polaganjem ruku govoreći: „Primi Duha Svetoga, da ojačaš i da se odupreš đavlu i njegovim napastima: u ime Gospodnje".

3. S v e ć e n i č k i r e d. Konačno dolazi kao završna kruna i završni cilj stremljenja svećeničkog kandidata — dan njegovog ređenja za svećenika! To je sigurno najveći, najljepši i najdraži dan svakoga svećenika! Koliko priprave, koliko straha, koliko pogibelji! Vrlo svečanim obredima, nakon saziva Sviju Svetih i Duha Svetoga, Biskup polaže ruke na glavu, maže mladomisnicima ruke svetim uljem i predaje im vlast, da mogu služiti sv. Misu. Sada svi zajedno s Biskupom služe zajedno prvu svoju sv. Misu. Nakon sv. Pričesti im Biskup podjeljuje

2. Isus u Nazaretu. — Dvanaest godišnji Isus je ostao u jeruzalemskom hramu. Josip i Marija, zabrinuti za njegov život, tražili su ga tri dana i našli ga konačno u hramu. Puna zebnje i nekog tužnog predbacivanja, upita ga majka! „Sinko, što nam to učini!“ A Isus je odgovorio vrlo značajnim riječima: „Zašto ste me tražili? Zar niste znali, da mi valja biti u kući Oca mojega?“

Tim je riječima — jedinim do tridesete godine, koje su zabilježene — Isus otkrio kao u jednom zamahu svoje *zvanje*. Ja ne pripadam samo vama! Sa mnom upravlja jedna druga volja! Štogod ta Volja zaželi, ja to činim, bez obzira čak i na vas! Kad bude došlo jednom vrijeme... budite spremni i na veće žrtve...

Svijest poziva! Zvanje! Na raskršću!

Kakva će biti priprava? Uzalud išta drugo tražimo u evanđelju, osim jednostavnih riječi: „Vratiše se u Nazaret, i bio im je p o s l u š a n!“ U toj poslušnosti onima, koje mu je Bog odredio, spremao se on za svoje veliko djelo. U tišini, daleko od svijeta, u krajnjoj oskudici, u radu, molitvi i žrtvi proticali su dani... I u Isusu je sve ključalo kao u čokotu u proljeće, kad čeka prve poljupce sunca, koji će iz njega izvesti pupove, loze, lišće i plod! I to nije bila godina, dvije, nego tolike godine! Ako je jedan crkveni Otac mogao reći za dane od Uskrsa do Spasova, da Isusu nisu protekle u ljenčarenju, tada bi se to pogotovo moglo s punim pravom primijeniti na skrovite nazaretske godine, koje su naizvan tako jednostavne i mrtve...

Nije li to divna slika odgoja u malom sjemeništu?

3. Isus i njegovi Apostoli. — Slično je bilo i u Isusovoj školi! Pozvao je svoje apostole, koji su bili u neprestanoj njegovoj pratnji zato, da isto čine — danas sutra — što je i on činio.

Apostoli su bili uistinu sretni! Imali su neisporedivog učitelja, strpljivog odgojitelja i vrsnoga pedagoga, koji je poznavao svoje pitomce do u dno njihovih dubina, kako pozitivnih, tako i negativnih. Od vremena do vremena bi ih pustio, neka na terenu sami okušaju ono, što su kod njega naučili. Jednom su se vraćali veseli, drugi puta začuđeni, treći puta zbunjeni, četvrti puta bespomoćni, a on bi ih onda na temelju toga upućivao, davao savjete i izgrađivao. Nije im sakrivao njihovu sudbinu, koja ih čeka, a niti prešutio nagradu, koju će primiti. Vježbao ih je u krepostima, otkrivao na drugima ono, što je dobro, a što je zlo, da se ne daju zavarati prividnostima.. Upozoravao ih je unaprijed na opasnosti, kojima će biti izloženo njihovo aposlolsko djelovanje, a njegova je neprestana prisutnost bila ona snaga, koja se prelijevala na njih tako, da su se osjećali sigurni i jaki u Njegovoj blizini. Osjećali su da im ništa nedostaje dok imaju Njega, i da prema tome ni ne misle nikuda otići. Majka može pripremati zvanje, ali se više kasnije ne smije miješati!

Nije li taj postupak Isusa s njegovim učenicima divna slika naših bogoslovskih sjemeništa?

4. Naša sjemeništa. — Kad ovo skupimo, onda će nam biti jasno, što je sjemenište:

U sjemenište dolazi onaj, koga Bog poziva, ili On barem tako misli, da ga Bog poziva u svećenički stalež. Traži se s njegove strane *prava nakana*, a s druge strane *poziv Biskupa*, koji se očituje u tome, da ga primi u sjemenište!

Dakako, da pravu nakanu može imati samo onaj dječak — barem redovito — koji je već iz svoje roditeljske kuće ponio naravnu dobru baštinu, a tada u njoj stekao temeljit kršćanski odgoj, koji ga je disponirao, da u svakom slučaju nastoji dobro i plemenito činiti, a zla se klonuti.

Sjemenište ima najprije tu svrhu, da dječak izvede na čistac pitanje svoga poziva, kao što je to bilo kod mladog Samuela. Da mu bude jasno, da li ga zove Bog, ili je to bio zov i nagovaranje ljudi, koji su možda krivo prosudili njegove sklonosti, ili je to bio zov neke sentimentalnosti, za koju je kasnije spoznao, da nije Božji glas. U tu svrhu, a pogotovo onda za kasniju izgradnju i služe sjemeništa, koja su odvojena od svijeta, kao Nazaret, gdje se nastoji najprije odgojiti volja pomoću p o s l u š n o s t i Bogu, Crkvi i milosti na najrazličitije načine, da se volja očeliči u dobru i to dobro zavoli, pa makar radi toga morao čovjek i trpjeti, i oskudjevati i biti progonjen. Za tu najvažniju stranu, brinu se sjemenišni poglavari, a pogotovo duhovnik, koji igra u tom odgoju presudnu ulogu!

Tu duhovnu gimnastiku, u kojoj se mora naučiti kao od šale preskočiti smrtni grijeh i nastojati izvršavati s puno dobre volje zakon ljubavi i težiti, da se dosegnu visine blaženstva, što će ostati vječni ideal, mogu provesti samo oni koji su se već od kuće očeličili, ili se barem sada punim snagama svoga mladenačkog oduševljenja spremaju na to. Posve je krivo govoriti o udobnom životu u sjemeništu, a pogotovo u kasnijem svećeničkom životu! Te krive predočbe mnogima su već naškodile, a neke čak i upropastile, jer se nisu dovoljno spremili.

Osim duhovne izgradnje, oni primaju i znanstvenu, koja obuhvaća sva područja ljudskoga

znanja, iz kojih bi mogli crpsti znanje koje će im koristiti u njihovom svećeničkom životu. Da je tome tako, pokazuje činjenica, da svećenici među svim objektivnim ljudima uživaju glas učenih ljudi. Konačno, to je i razumljivo! Dok drugi mladići slobodno vrijeme provode na ulicama pohađaju kina, kazališta, gostionice, sve moguće zabave i utakmice, dotle đaci u sjemeništima marljivo uče.

Ne smijemo zaboraviti, da se i tjelesnim silama posvećuje i te kako velika pažnja, jer smo svijesni toga, da svećenike čekaju često puta veliki napori u njihovoj službi.

Svećenika treba! To je Kristova volja, koji preko njih nastavlja svoje djelo otkupljenja! No, tada treba i sjemeništa, u kojima će se budući svećenici odgajati! Zato je i briga vjernika, koji hoće imati svoje svećenike: 1. Da se pobrinu, da bude svećeničkih zvanja. Ona se mogu izmoliti i ona se mogu pripraviti roditeljskim odgojem. Majka Samuelova divan je primjer! 2. Da materijalno potpomognu sjemenište i njegovo uzdržavanje kod dobrovoljnih sakupljanja. 3. Svojim riječima i primjerom poticati one, koji su se odlučili i moliti se za njih, da ustraju!

Ako tako budemo shvatili važnost sjemeništa i gledali u njima zapravo nastavak Isusovog života u Nazaretu i Njegovog okupljanja apostola, tada se ne ćemo morati bojati, da će nam sjemeništa ostati prazna, niti da će se morati zatvoriti, zbog toga što vjernici ne bi htjeli izvršavati svoju dužnost, da ih uzdržavaju! To bi bila ne samo naša sramota, nego i propast!

29. Sedam stepenica do oltara

S mnogim sam zaručnicima obavljao već kršćanski nauk. Opetujući ga, došli smo i do svetih sakramenata. Nabrojati ih, znale su uglavnom sve zaručnice, a i znale su što je pojedini sakramenat. Rijetko je tko od zaručnika znao nešto o svetom redu. Dobivao sam najrazličitije odgovore, ali uglavnom sasma krive. Ako su i kada znali nešto o svetom redu, tijekom vremena su zaboravili. A kako je s njima, tako je uglavnom i s ostalim vjernicima. Kad bismo, to je sada moderno, i mi napravili anketu o različnim stvarima, koje i ostali ljudi znaju, smatram, da bismo dobili uglavnom ispravne odgovore. Na pr., kad bih među djecom pitao, tko je najbolji nogometaš, to bi znali; među momcima, koje su najbolje cigarete, među djevojkama, kakve su čarape najbolje, među ljudima tko ima najbolje vino, među ženama, što se danas kuha u komšinskom loncu, mislim, da bi dobio u svakom slučaju dobre odgovore. No, kad bih zapitao, što je sakramenat svetog Reda, mislim da bih u 99% i među vjernicima, koji idu u crkvu dobio krive odgovore. Zato ćemo mi o tome danas govoriti.

Čime bih uporedio svećeništvo? Crkvi, u koju se ulazi kroz vrata, pa zatim se dolazi kroz predvorje u lađu, koju nose tri, četiri stupa, a onda u svetište, koje je ograđeno od ostale crkve posebnom ogradom. Takvoj je crkvi slično postajanje svećenikom... Ne postaje svećenikom netko onda, kad svrši škole, ili kada nauči pjevati sv. Misu, kako to mnogi misle. On postaje svećenikom, da tako kažemo malo po malo, preko sedam stepenica, koje ga dovode do svetišta nad svetištem!

I. Vrata svetih redova — prva tonzura. — Onaj, koji želi postati svećenik, stupi u bogosloviju. On još nije klerik, pa makar imao reverendu i svećeničku odjeću. On je nosi, jer je to običaj, ali pravo nositi je, dobiva po jednom obredu, koji se zove *prva tonzura* (prvo rezanje). Kod toga obreda Biskup podrezuje kleriku kosu u obliku križa na glavi i govori naprijed, a klerik za njim: „Gospodin je dio moje baštine i moga kaleža; ti si onaj, koji mi vraćaš moje nasljedstvo“. Tim obredom postaje budući svećenik *klerik*, t.j. odvojen, izabrani za službu svećeničku i stiče pravo, da može primati daljnje redove. To su vrata kroz koja se ulazi u predvorje, koje sačinjavaju t. zv. četiri niža reda, koja redom klerik prima prema Biskupovoj odluci.

II. Četiri niža reda. — *1. Red vratara.* — Čim ga spomenemo, kao da osjetimo zrak katakomba, kao da se spominjemo vremena progonstva, kada su kršćani morali obavljati službu Božju u podzemljima rimskih odvodnih kanala, po grobljima i tajnovitim mjestima, često puta u gluho doba noći, jer je carska špijunaža smatrala kršćane neprijateljima države. Zato je naravna razboritost naređivala, da se izaberu ljudi, koji će biti ne samo vjerni i šutljivi, nego imati dobro oko, pa poznavati one, koji dolaze s dobrom namjerom, a koji su došli radi uhodarenja. Oni su morali čuvati ulaze u ona mjesta, gdje se obavljala služba Božja, da se može u miru obaviti, i da

ne bi kakav nepozvani provalio unutra. Tim je čuvarima podijelio biskup red *vratara*.

Prvi niži red, kojeg i danas Biskup podjeljuje kleriku, budućem svećeniku, jest taj red vratara. Pri tom mu predaje *ključeve* i opominje, da se brine za crkvu, jer će o tom polagati račun Bogu. Zato je svećenik primio posebnu dužnost, a i milost, da se brine za čistoću crkve, da se brine za čistoću i ljepotu odijela i crkvenog posuđa, i da pazi na red i ozbiljnost u crkvi.

Kad bi to vjernici znali, ne bi tada zamjerali, što svećenik toliko nastoji oko tih stvari, i mislili, da se on želi praviti važan. To je pitanje njegove savjesti!

2. Red čitalaca. — Crkva Božja nije bila osnovana među učenima i odličnima, nego među priprostim pukom. Zato je trebalo pri službi Božjoj onih, koji su znali čitati svete knjige. Otuda običaj, da se čita narodu Poslanica i Evanđelje. I taj je čitač dobio jedán red, da može dostojno navijestiti kršćanskom puku svetu Božju riječ. I danas Biskup kleriku podjeljuje taj red, kao drugi niži red time, što mu predaje *Evanđelistar*, i opominje ga, da svojim primjerom i životom pokaže na sebi ono, što čita drugima na pobudu.

3. Red zaklinjalaca. — Činjenica je, da je moć sotone potisnuta valovima milosti, koje nam je Krist zaslužio, a Crkva nam podjeljuje. No, Crkva je duboko svijesna, da je istina ono, što kaže sv. Petar: „Đavao kao ričući lav obilazi unaokolo tražeći koga da proždre! Zato ona svojim budućim svećenicima u trećem nižem redu podjeljuje ovlast, da mogu istjerati sotonu iz ljudskih duša, obiteljske i socijalne sredine. Zato i danas Biskup predaje budućem svećeniku treći niži red kojim mu daje vlast, da može tjerati same zle duhove i njihove učinke, grijehe, iz ljudskih duša. Zato i svećenički blagoslov ima i te kakvu moć. Mnogi svećenici običavaju blagosloviti svaku večer mjesto, u kojem službuju, da se umanji utjecaj sotone na povjereno mu stado.

4. Red pratilaca, ili svjećonoša. — Time opet dozivamo u pamet stara vremena, kad se služba Božja vršila u tamnim mjestima katakomba i po noći, pa je trebalo onih, koji su držali svijeće i pratili pri tom svećenika i za potrebu službe Božje, a također i za obranu od iznenadnog napadaja. Tim je ljudima posebnim redom dana bila milost, da mogu svoju službu dostojno i s korišću vršiti. Taj niži red predaje i danas Biskup budućem svećeniku, pa mu na taj način stavlja na posebni način na srce što ljepše, dostojanstvenije obavljanje službe Božje i revno nastojanje oko toga, da i njegovi vjernici to isto čine. No, time se predaje i briga za ljudske duše, da i u njima budući svećenici pale svijetla vjere i milosnog života, a svojim uzornim životom, da budu svijetla na gori!

Ova se četiri reda zovu „nižima“ radi toga, jer ređenicima ne daju još pravo, da direktno sudjeluju kod svete Mise i podjeljivanja svetih Sakramenata. To je neka vrsta počasne izvanjske službe oko Presvetoga.

Tri slijedeća reda zovu se radi toga „viši“, jer uvode dublje u svetište, u najbližu blizinu i povezanost s Božanskim Spasiteljem i Njegovim tajnama.

III. Tri viša reda. — *1. Red pođakonata.* — Kad je budući svećenik primio niže redove, čeka odluku Biskupa, koji će ga pripustiti sv. redu pođakonata.

Prigodom ređenja, opominje Biskup ređenika da je još slobodan, pa se može, ako hoće, vratiti opet u svjetovni stalež. Kad ređenik pristupi k oltaru, tim na izvanjski način dokazuje, da želi biti ređen. Zato se sada, prije tako važnog časa mole litanije Sviju Svetih, kojima se želi zazvati njihov zagovor i njihovu pomoć u tako prevažnom trenutku. Biskup predaje jedan dio svećeničke odjeće, koju će od sada smjeti nositi pođakon. Tim časom preuzima na sebe budući svećenik dvije dužnosti, a to je, da svaki dan moli svećeničku molitvu, Brevijar, i da živi čistim životom u celibatu.

2. Red đakonata. — Njega su ustanovili već apostoli, koji su izabrali sebi đakone za pomoćnike u svojoj službi. Među njima je bio i sv. Stjepan, prvi mučenik. Đakon prigodom ređenja dobiva daljnji dio svećeničkog odijela, smije služiti kod svete Mise i to tako, da može dohvatiti i Presveto, smije dijeliti sv. Pričest, krstiti i propovijedati. Tu vlast prenosi Biskup na njega polaganjem ruku govoreći: „Primi Duha Svetoga, da ojačaš i da se odupreš đavlu i njegovim napastima: u ime Gospodnje“.

3. Svećenički red. Konačno dolazi kao završna kruna i završni cilj stremljenja svećeničkog kandidata — dan njegovog ređenja za svećenika! To je sigurno najveći, najljepši i najdraži dan svakoga svećenika! Koliko priprave, koliko straha, koliko pogibelji! Vrlo svečanim obredima, nakon saziva Sviju Svetih i Duha Svetoga, Biskup polaže ruke na glavu, maže mladomisnicima ruke svetim uljem i predaje im vlast, da mogu služiti sv. Misu. Sada svi zajedno s Biskupom služe zajedno prvu svoju sv. Misu. Nakon sv. Pričesti im Biskup podjeljuje

vlast opraštanja od grijeha i traži od njih poslušnost njemu i njegovim nasljednicima, što ređenici vrlo rado obećavaju! Sada je sve gotovo: Ti si svećenik dovijeka! Koliko odlikovanje za mladomisnika! Kolika radost i plaća roditeljima već ovdje na zemlji! Kolika čežnja vjernoga puka! Kolike nade Svete Crkve!

Kad bi svećenik bio svijestan svoje veličine, umro bi od straha i veselja! — Kad bi narod bio svijestan, kolika mu dobročinstva nosi svećenik, cijenio bi ga i čuvao kao zjenicu oka svoga i molio se za nj neprestano!

30. Sakrament svete ženidbe

Možda nije nigdje tako snažnim riječima zacrtana razlika u dva oprečna shvaćanja braka, kao što je to u knjizi Tobijinoj. Tobija putuje zajedno s arkanđelom Rafaelom, koji je uzeo lik mladića Azarije, svome rođaku Gabelu. Na putu nailazi Raguelu, koji ima kćer Saru. Rafael ga svjetuje, da je zaprosi za ženu. Tobija se boji, jer je čuo, da je zao duh pobio već sedam njezinih muževa, pa bi se i njemu to moglo dogoditi. Tada Rafael otkriva razlog: „Čuj me, i kazat ću ti, nad kojim ljudima ima vlast zao duh: Ima ih, koji se tako žene, da protjeraju Boga iz srca svojega i kao nerazumni konji i mazgovi ugađaju samo svojoj pohoti. Nad takvima ima zao duh vlast“. (Tob 6, 16—17).

Tobija pak govori Sari prve bračne noći: „Mi smo djeca svetaca i ne smijemo se združiti kao pogani, koji ne poznaju Boga“. Zatim nastavlja sveto Pismo s izvještajem: „Oni ustadoše zajedno i molili su se oboje skupa postojano, da im se dadne zdravlje. Tobija reče: — Gospode, Bože, otaca naših! Neka te blagosivaju nebo i zemlja, more, izvori i rijeke i sve, što si stvorio u njima: Ti si Adama stvorio od gliba zemaljskoga i dao mu Evu za pomoćnicu. Ti znaš, Gospode, da ja svoje sestre ne uzeh za ženu od razblude, nego od ljubavi k potomstvu, koji će u sve vijeke blagosivati tebe (Is. Tob 8, 5 sq.).

I. Krivo shvaćanje braka. — Kod prvih je ženidba spojena s istovremenim tjeranjem Boga iz duše, a onda i iz obitelji, dosljedno iz cijelog privatnog i javnog života. Oni Ga tjeraju: 1. Bilo da ih je zaslijepila strast, pa griješe protiv Božje zapovijedi prije ženidbe. Oni ne odbacuju vjeru, ali su izbacili iz srca ljubav prema Bogu, koja je identična s prebivanjem milosti u duši. Njihove duše prestaju biti hramovi Duha Svetoga, pa su svoja tjelesa, kako veli sv. Pavao, predali grijehu. Ti ne računaju na Boga, jedino u koliko Ga se možda boje, jer su to učinili iz slabosti! 2. Bilo da sklapaju brak izvan propisane forme sa strane Crkve, to znači, bilo da žive nevjenčano, bilo, da se vjenčaju samo civilno, bilo, da se vjenčaju pred inovjerskim predstavnikom. Ti tjeraju također Boga iz srca! Kolike i kolike osobe možda i osobno poznajemo, koje su čak bile u katoličkim redovima i organizacijama, ali su ovdje temeljito zatajile! 3. Svojim naopakim poimanjem braka u pitanju jedinstva, u pitanju nerazrješivosti, u pitanju potomstva, bilo čuvanja, bilo ubijanja! Svima je ženidba prigoda, da tjeraju Boga iz duše!

Dakako, jer je obitelj osnovna stanica ljudskoga društva, tada se mora takav stav odraziti u cijelom ostalom socijalnom životu. Takvi brakovi uvijek temeljito kidaju s dragim Bogom!

A posljedica? Tko bježi ispred poslušnosti zapovijedi Božjih, nužno upada pod vlast sotone! Zar nam treba to dokazivati? Pogledajmo takve brakove, pa će nam biti jasno, a da i ne govorimo o onim užasnim stvarima, o kojima niti ne sanjamo, a normalna su posljedica gospodstva sotone!

II. Kršćansko shvaćanje braka. Tobija povezuje najuže svoj brak s Bogom. Kakav je to odnos?

1. *Brak u svijetlu Geneze.* Bog je mogao sam stvarati nove ljude. No, on je povjerio svoju moć, da mu budu pomoćnici, — ljudima! Sveto Pismo izvješćuje: — „Tako stvori Bog čovjeka na sliku svoju. Na sliku Božju stvori ga. Stvori ga kao muža i ženu. I blagoslovi ih Bog: „Rađajte se i množite se! Napunite zemlju“ (Gen 1, 27—28). I opet dalje: „Nije dobro čovjeku, da je sam. Načinit ću mu pomoćnicu, koja mu pristaje“ (Gen 2, 18). Tome još dodajmo Isusov komentar ovih istina, pa imamo sadržane ovdje sve principe crkvenoga braka: „A što je Bog svezao, ne smije čovjek rastavljati“ (Marc 10, 9).

Naglašeno je jedinstvo braka. Jedan muž i jedna žena. Nikakav patrijarhat ili matrijarhat nije bio osnovni oblik ljudske ženidbe. To shvaćanje, koje se od modernih i samozvanih naprednih, bilo toliko napadalo, dobilo je potvrdu u najnovijim otkrićima među najstarijim narodom

svijeta, Pigmejcima, koji imaju strogu monogamiju, kako su to nedavno pisale i naše novine (Republika).

Naglašena je nerazrješivost. Što je Bog sastavio, čovjek neka ne rastavlja! Nema pokusne ženidbe, nema rastave i ponovnog vjenčanja. Bog je u početku svijeta udarao temelje ne samo fizičkog, nego i moralnog reda i svijeta!

Predaja bračnih prava i dužnosti! U samom času sklapanja braka, predaje Bog upotrebu bračnih prava i preuzimanja bračnih dužnosti. Prema tome grijeh je, ako se služi tim pravom prije braka, ako se služi izvan braka, sa drugom ženom ili drugim mužem, i ako se služi iza braka, t.j. nakon smrti jednoga od bračnih drugova, dok se ne sklopi nova bračna zajednica! Tekst i smisao sv. Pisma je u tom pogledu jasan. Pogrešno bi bilo zato ovakvo rezoniranje: Što se to Boga tiče, to su moje privatne stvari! Da nije Bog rekao: — Neka bude sunce, mjesec, bilje, itd., svega toga ne bi bilo! Da nije Isus rekao svojim apostolima: „To činite na moju uspomenu“, ili, „Kojima oprostite grijehe, bit će oprošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani“, nikada ne bi oni mogli vršiti tu vlast. Isto tako, da nije Bog svojim stvoriteljskim riječima prenio na ljude vlast i moć stvaranja novih pokoljenja, ne bi oni mogli to vršiti. Ako im je predao moć i vlast, zar nije onda njegovo sveto p r a v o, da odredi granice u kojima se to smije izvršavati, a da se ne tjera Bog iz srca?

Svrha je braka izražena jasno i nedvosmisleno: Rađanje novoga pokoljenja i sudjelovanje s Božjim planom napučenja zemlje, a pogotovo neba! Sve treba biti usmjereno prema tome cilju. Kad je dragi Bog predao jedno drugome, tada je pred Njegovim stvoriteljskim okom lebdjelo dijete, ali također i jedno drugo D i j e t e, koje će kasnije doći, da do u srž posveti tu kolijevku roda ljudskoga.

2. Brak u svijetlu Kristovog evanđelja. — Krist vraća prijašnje dostojanstvo, kakvo mu je Bog u početku dao. On vraća čast ženi, vraća čast potomstvu i posvećuje obiteljski vez svojim prisustvovanjem na svadbi u Kani Galilejskoj. On ga podiže i na čast svetog sakramenta, preko kojega dobivaju mladenci posebne milosti, koje su im potrebne u izvršivanju njihovih bračnih dužnosti i tereta. Po sv. Pavlu, brak je čak slika onoga odnosa, koji vlada između Krista i Crkve! Takva mistična povezanost jedinstva, ljubavi, nerazrješivosti mora postojati među bračnim drugovima, kakva vlada između Krista i Crkve! Time je uistinu bračna zajednica uzdignuta kao u nekoj posvećenoj posudi vjerskih istina i mistike, do u sam Božanski život! Tko da dokuči, a kamo li protumači dubinu te tajne! Ali je zaista to nešto veličanstveno, nešto čim se možemo ponositi, i žaliti, što ne možemo bolje shvatiti i odražavati u svome životu!

3. Brak u svijetlu Crkve. Koliko Crkva drži do braka vidi se po tome, što ga je stavila među svoje najsvetije stvari, a to su sakramenti. Koliko drži do njega vidi se i iz svetih obreda, kojima obavija njegovo svečano izvršavanje. Da se ne dogode zloporabe, odredila je do u tančine bračne propise, koji moraju čuvati svetost bračnoga svetišta. U povijesti je često puta radije dopustila, da otpadnu čitave pokrajine prije nego što je dopustila, da se i jedan pravovaljani brak razvrgne!

To je brak, koji ima uvijek — kako je rekao i želio Tobija — pred očima Boga, kako u međusobnom odnosu bračnih drugova, tako i u njihovom zajedničkom odnosu prema svojemu potomstvu! Bog iznad svega!

III. O bračnoj pripravi. — Gledajmo mladoga Tobiju i njegovu zaručnicu Saru, kako zajednički stavljaju na žeravicu *srce* od *Ribe*, Srce starokršćanskog simbola: Isusa Krista, Božjeg Sina, Otkupitelja, koje je u stanju otjerati zle duhove strasti, nevjere, grijeha itd... i dostojno ih pripraviti za tako uzvišeni bračni život!

Lijepo je ta misao bila izražena na slici, koja je nekada bila u đakovačkoj katedrali. Adam sjedi i gleda, kako mu Bog dovodi Evu. Iza Eve vidi se Bog! Divne li simbolike: Čovjek mora uvijek iza žene gledati Boga, koji mu je dovod za pomoćnicu i majku njegove djece — Majku živih! A žena pak ne smije nikada u svom približavanju muškarcu zaboraviti, da iza nje stoji Bog! Ne smije nikada zaboraviti, da ona ne smije biti svrha čovjekovog divljenja i radosti, nego samo put kojim će čovjek doći bliže Bogu! U tom smislu se moraju pripravljati i mladić i djevojka!

31. Sloboda pri stupanju u brak

Sveto Pismo Starog Zavjeta pripovijeda ovo: Abraham je već ostario i osjećao, da će doskora umrijeti. Prije smrti htio je još oženiti svoga sina Izaka. Zato je pozvao svoga najuglednijeg slugu i naredio mu, da pođe u domovinu i rod iz kojeg je došao i da ondje nađe ženu za nje-

govog sina Izaka, jer nije htio, da ga oženi s djevojkom tuđinkom. A kad mu je sluga postavio jednu poteškoću na koju bi mogao naići, a to je, ako djevojka ne bude htjela poći s njime, da li onda može njegova sina opet povesti u onu zemlju iz koje je izišao, Abraham mu reče: „Pazi, da tamo natrag ne povedeš sina mojega! Gospod, Bog neba, koji me je odveo iz kuće oca mojega i iz domovine moje, i koji mi je govorio i napokon mi obećao: „Potomstvu tvojemu dat ću zemlju ovu, On će poslati anđela svojega pred tobom, da dovedeš odanle ženu sinu mojemu“. (Gen 24, 6—7).

Sluga se s brojnim darovima uputi u Mezopotamiju. Kad je došao ispred jedan grad, tada se najprije pomoli: „Gospode, Bože Abrahama, gospodara mojega! Daj mi sreću danas i iskaži milost Abrahamu, gospodaru mojemu! Evo, ja stojim ovdje na izvoru, i kćeri stanovnika ovoga grada izlaze da zahvataju vode. Ako sad djevojka kojoj reknem: Nagni krčag svoj, da se napijem: odgovori: Napij se! Pa i deve ću tvoje napojiti, onda je to ona, koju si odredio za Izaka, slugu svojega, i po tom ću spoznati, da si iskazao milost gospodaru mojemu“. Ibid. 24, 12—14.

Želja je brzo bila ispunjena. Došla je djevojka, koja se zvala *Rebeka*, i ona je upravo tako učinila. Kad joj je sluga Abrahamov, veseo radi očitoga znaka providnosti Božje, dao zlatne naušnice, djevojka se ne zaustavlja u razgovoru s njime, nego brže bolje trči kući, da ispripovijeda, što joj se dogodilo. Tada je došao i brat djevojčin Laban, pa pozvao Abrahamova slugu k sebi u kuću. Nakon upoznavanja, iznio je Abrahamov sluga pred njih želju svoga gospodara. Labanu i ostalim ukućanima bilo se teško odmah rastaviti od sestre, pa su nju pozvali, da li ona pristaje na to, da pođe odmah na put, da postane Izakova žena. Ona je odgovorila čvrsto i odlučno: — Hoću! Tada su blagoslovili Rebeku, i rekoše joj: — Sestro draga, budi mati nebrojenim tisućima! Potomci tvoji neka osvoje vrata neprijatelja svojih! Ibid. 24, 60.

Blaženo doba starog patrijarhalnog života punog ozračja vjere i morala, kako sa strane roditelja i rodbine, tako i sa strane posrednika i djevojke! Da li su onda mogli roditelji sumnjati u poslušnost svoje djece? Da li su djeca mogla i posumnjati, da roditelje ne vode ispravni interesi?

Abraham postavlja iznad svega Božju naredbu, koja pod nikoju cijenu ne smije biti prekršena. Izak se ne smije radi djevojke vratili natrag odakle je Abraham došao, jer bi time prekršili zapovijed i nalog Božji!

Sluga Abrahamov pomolio se i zatražio pomoć od Boga, kad je morao birati djevojku, a od djevojke traži takva m o r a l n a svojstva dobrote srca i plemenitost duše, pa se vidi, da mu nije stalo do ljepote tijela, nego do ljepote duha.

Djevojka se naglo ne odlučuje pod dojmom darova i pod dojmom zamamne udaje, nego odlazi kući, pa sve ispripovijedi svojima kod kuće, da oni presude, da li je ta udaja za nju dobra ili nije. Opet, roditelji i rodbina, ne prave na nju pritisak, da se mora odlučiti, nego njoj stavljaju na volju, da se odluči.

Konačno, s kakvim divnim roditeljskim blagoslovom i dobrim željama blagosivaju svoju kćer i šalju na daleki put i u novi život!

Zar su zauvijek prošla ona čestita, dobra moralna i Božja vremena starih patrijarha? Zar je takav način udaje dovodio do nesretnog života, do rastave brakova, do pakla u kući, do grobnica u obitelji, do rastrovanosti najintimnije obiteljske veze u ljubavi i poštovanju; da li su supruzi svršavali u vodi, s otrovom u ruci, masnom sodom, itd., čime nažalost danas toliki brakovi iz „ljubavi“ svršavaju? Zato ćemo govoriti:

I. Roditelji moraju savjetovati svojoj djeci. — U svom velikom romanu: Život u dvoje, opisuje talijanski književnik Lucio D' Ambra, kako se kći književnika Lorenza Ontano, po imenu Graziella, želi udati za mladog Giacoma Tulu. Za Graziellu je on utjelovljenje ljepote i duševnih vrlina. Ali, taj je mladić tek nekoliko puta došao u kuću, pa je zato Lorenza strah povjeriti svoju kćer rukama gotovo nepoznatog čovjeka. Njega muči misao, hoće li taj mladić doista moći usrećiti njegovu ljubljenu kćer ili će ju upropastiti. Zato bi ga htio proniknuti do u najdublje dubine duše, da u njima otkrije, što se zapravo krije iza naizvan tako lijepog, dotjeranog, otmjenog, uljudnog i elegantnog lika. Na jednom mjestu ovako lijepo opisuje to svoje duševno stanje: — U srcu mi je samo jedna molitva: „Bože, moja je kći u tvojim rukama...“ A u mozgu mi se već više tjedana vrze ustrajno, uporno i sve jače jedno pitanje: — Tko si ti, Giacomo Tula?

Jer tajanstvenost nije u životu: tajanstvenost je u čovjeku,.. Za neminovnu borbu Elizabeta (njegova žena, op.) je susrela mene, nježnih ruku. Graziella susreće danas Giacoma Tulu. I nitko ne može reći, nitko još ne može znati...

Kakve su tvoje ruke, Giacomo Tula? Kakav će se čovjek pojaviti, kad arhanđelu otpadnu krila? (II. dio, str. 274.) I doista! Njegove se bojazni ispuniše! Giacomo Tula mu je upropastio kćer!

Sve roditelje, koji imaju djevojke ili sinove za ženidbu ili udaju, morala bi satirati briga, kakva budućnost čeka njihovog sina ili kćerku, jer su oni po naravi najprije dužni osigurati svojoj djeci takve uvjete života, u kojima mogu što bolje služiti Gospodinu Bogu. Za tu ulogu oni imaju više preduvjeta, nego itko drugi. Sigurno, da više ljube svoje dijete nego itko drugi; da mu više dobra žele od ikoga drugoga; da im je prava sreća djeteta više na srcu nego ikome drugome. Oni bolje vide prednosti i pogibelji nego itko drugi, jer skrbna roditeljska ljubav je naučila već od malih nogu djetetovih vidjeti i uočiti, gdje je za njihovo dijete dobro, a gdje je zlo. Oni će se lakše oduprijeti opasnosti momentane zaljubljenosti bilo u ljepotu, bilo u novac ili položaj, nego djevojka ili mladić. Samo, dakako, i oni moraju biti u tom svom prosuđivanju ozbiljni, tj. trebaju se obazirati na Boga i njegove zapovijedi. Ako ni oni nisu u svom životu imali druga mjerila, ako ni oni nisu svoje dijete u drugom duhu odgojili, nego samo da gleda na korist, uživanje, razonodu, ljepotu ili bogatstvo, tada će redovito uzalud biti svi roditeljski savjeti, jer će sve otići nizbrdo...

II. Djeca se moraju posavjetovati sa svojim roditeljima. — Don Ferdinand, grof Kastilski, živio je na dvoru kralja Španjolskog Filipa. Bio je upravo u dobi, kada se trebao vratiti kući i preuzeti upravu grofovije. Zato je za njega bilo najvažnije pitanje, gdje bi dobio dobru ženu, a ujedno i dobru majku svojoj djeci i svojim podanicima. Na dvoru je bila neka plemkinja, koja mu je bila veoma draga, ali s kojom je bio u srodstvu, pa nije na nju htio misliti.

Druge su dvorske dame bile bogate, iz odličnih krugova, poznate po svojoj vanjskoj ljepoti. No, Ferdinand nije toliko gledao na vanjštinu. On je više cijenio nutarnju ljepotu, nutarnju krepost. U kreposti se osobito odlikovala neka gospođica baš ne znam kako lijepa niti bogata, ali je bila pobožna srca i krotkoga značaja. On je izabrao nju.

Ali Don Ferdinand se nije sam usudio otkriti svoju namjeru. Obratio se na Kralja, da posreduje. Marta je u početku bila iznenađena i nije znala, što bi odgovorila. Zamolila je, da joj dadu nekoliko dana vremena, da se odluči. U tom razdoblju se mnogo molila, dala u tu nakanu služiti više sv. Misa, pričešćivala se i molila Kraljicu, da joj pomogne dobrim savjetom. Svi su se saglasili u tom, da pristane.

Zar su ovo priče iz Tisuću i jedne noći? Što bi škodilo i današnjem mladom naraštaju, kad bi u tako divnoj harmoniji povjerenja prema starijima i roditeljima birao svojeg budućeg bračnog druga? Kad je postotak nesretnih brakova bio veći, onda ili sada? Ili baš uživamo u nesreći?

III. Ipak slobodni... No, roditeljski savjet ne smije i ne može oduzeti potpunu slobodu u izboru ženidbenog druga. Roditelji trebaju dobro odgajati svoju djecu u poslušnosti i povjerenju djece prema sebi; trebaju im savjetovati, moliti se, da im budu djeca sretna, ali to ne smije nikada ići tako daleko, da stave djecu bilo pod fizički bilo pod moralni teror. Ako bi mladić ili djevojka sklopili brak pod fizičkim ili moralnim terorom sile i straha, tada taj brak ne vrijedi i kao da nije sklopljen!

Djeca će uvijek u punom povjerenju u tako važnom pitanju pitati za savjet svoje roditelje svijesni svoje neiskusnosti i svoje zahvalnosti prema roditeljima. No, ako nakon zrelog razmišljanja — a ne pod naletom lakomislenosti — i molitve dođu do zaključka, da u određenim prilikama moraju otkloniti savjet roditelja, neka to učine u dužnom poštovanju, da ne povrijede roditelje, ali odlučno, jer više se treba pokoravati Bogu nego ljudima!

Čitamo u novinama, da će vjerovatno opet izbiti na britanskom kraljevskom dvoru jedna obiteljska scena, a i veliki društveni skandal. Sestra sadašnje britanske kraljice Elizabete, princesa Margarita, kojoj su 23 godine — tako se govori — htjela bi se udati za kapetana Petra Towsend-a, koji je star 39 godina, građanskog podrijetla, rastavljen i otac dvoje djece. Kako će se svršiti ta borba između „ljubavi“, koja ne pozna nikakvog zakona niti Božjeg niti društvenog, niti obiteljskog, i predstavnika engleske crkve i države, ne znamo, samo znademo, da će mnogo brige i glavobolje zadati svima; znademo, da će biti suza i ogorčenih scena, koje se mogu i tragično svršiti! Da su za nas tako sveti zakoni Božji i obiteljski, kao u doba Abrahama i Labana, ne bi do toga opće dolazilo, niti bi ljubav dvoje ljudi morala dolaziti pod tragični udar višeg Zakona!

O SVETOM DJEVIČANSTVU

(De virginitate)

U svojoj najnovijoj Enciklici „De virginitate“, izdanoj dne 25. ožujka ove — Marijine godine — sveti se Otac Papa osvrće na najdragocjenije blago, koje je Krist ostavio svojoj Crkvi, naime na sveto djevičanstvo. To je blago, koje se cijeni od apostolskih vremena, koje veličaju sveti Oci i oni, koji ga od onda do danas prikazaše Bogu. Ali su neki zašli s pravoga puta podcjenjujući djevičanstvo i celibat i zato Papa po svojoj dužnosti brani u Enciklici uzvišenu vrijednost djevičanstva.

Enciklika ima 4 dijela i u njima Papa kaže:

I. — Nauku o djevičanstvu primila je Crkva od Krista. Prihvaća je apostol naroda i tumače sveti Oci. Temelj su joj tajne veze, koje postoje između djevičanstva i savršenosti kršćanske ljubavi. Samo djevičanstvo osigurava onu duhovnu slobodu duše i tijela, kojom se razvija polet duhovnog života i posvećuje djeljenju svetih tajna. Djevičanstvo nadvisuje ženidbu, jer ide za postignućem izvrsnijeg cilja.

Poznaje se i po plodovima. Nisu to samo plodovi vanjskih pothvata i djela, nego i molitve i žrtve, što predstavlja savršenu formu ljubavi prema bližnjemu. Ono je svjedočanstvo žive vjere, zalog nebeske sreće i živa slika jedinstva svete Crkve s Kristom.

II. — Papa u ovom dijelu osuđuje zablude, koje su nastale u pitanju djevičanstva. Na prvom su mjestu oni, koji smatraju, da je naravni instinkt spolnog nagona važni i viši zahtjev ljudskog ustrojstva, kao i da je ženidba uspješnije sredstvo za sjedinjenje duša s Bogom od samog djevičanstva. Nadalje da vlastitom posvećenju više doprinosi „međusobna pomoć“ od djevičanske samoće i da je Crkvi danas potrebnija pomoć i ispovjedanje vjere od brakom vezanih osoba, nego li pomoć svećenika i djevica, koji se svojim zavjetima odcijepljuju od društva. Papa hvali brak i ulogu bračnih drugova u društvu vjernika. Papa pobija navedene zablude i zaključuje, da upravo savršena čistoća omogućuje osobama, koje ju drže, da se svima posve daju i da sve ljube Kristovom ljubavlju. I ne samo, da su izolirani stranci u ljudskom društvu, nego na njegovoj sudbini dvostruko rade.

III. — Iz izložene nauke sveti Otac daje smjernice za život. Djevičanstvo je savršenije od braka, ali nije nužno za postignuće kršćanske savršenosti. Ono se nikome ne nameće, nego predlaže. Ono je teška krepost, kako uče sveti Oci, kako nam svedoči vlastito iskustvo, ali ipak zato nije nemoguća, jer Bog ne uskraćuje svoju milost. Zaštitna sredstva za njezino čuvanje su: budnost, molitva, čuvanje od utjecaja svijeta, a ne srljati u pogiblji, u kojima se pogiba. Nadalje: kršćanska čednost, strah Božji, primanje svetih sakramenata i na posebni način: štovanje Blažene Djevice Marije, koja je „učiteljica djevičanstva“, napose u ovoj godini. Stavite — poziva Papa — u Njezine ruke brigu oko svoga duhovnog života i savršenosti.

IV. — Papa je uznemiren radi sve manjeg broja onih, koji prihvaćaju djevičanstvo i na taj se način posvećuju Bogu. Potiče očeve i majke, da dadu svoje sinove i kćeri, koji su pozvani na svetu službu.

One, koji su se već na to odlučili očinsk. opominje, da ustraju sve do smrti. Na njih, tj. na sve svećenike, redovnike, svete djevice zazivlje sveti Otac potrebnu Božansku utjehu, Božanske darove i pomoć i svima podijeljuje svoj velikosvećenički blagoslov.

✝ MSGR. P. IVAN RAFAEL RODIĆ O.F.M.

nasl. nadbiskup filipopoljski

U ponedeljak dne 10. svibnja o. g. umro je u franjevačkom samostanu u Slav. Požezi bivši beogradski nadbiskup P. I. Rafael Rodić.

Život i rad pokojnog nadbiskupa odvijao se na važnim i raznolikim položajima. Od šest decenija svoje svećeničke službe 53 godine proveo je kao poglavar u svom Redu ili kao prelat Crkve.

O preuzv. nadbiskupu Rodiću jedva će moći steći objektivan sud onaj, koji bi vodio računa samo o vanjskom njegovom radu. Treba biti upoznat — barem u glavnom — i s idejama, koje su prožimale njegov dugi život. Ovdje ću navesti samo dvije njegove „zavjetne“ misli, koje je najviše isticao i koje su snažno naglašene u njegovim pismima. To su: Božja providnost i

pastirska budnost. Što su one značile za oca Rafaela vidimo iz njegovih vlastitih dviju izjava: „....quos inter primariam curam locum tenet pastoralis vigilantia, a qua maximam partem pendet prosperitas omnimoda societatis cujusque et communitatis.“

„In omnibus quae Deus fecit sustentatque sua manu, fideli oculo videre licet et dulcissimi Patris providentiam et absoluti Domini invincibilem potentiam“ (Provinc. okr.).

Rođen je 15-VI-1870. u selu Nurkovcu kraj Slav. Požege u obitelji, koja je prije njega dala Crkvi petoricu svećenika. Nižu gimnaziju polazi u Požegi kao pitomac franjevaca. God. 1876. stupa u Beču u franjevački novicijat. Filozofiju apsolvira u Duna-Foldvàru, a teologiju u Baji i Beču. Specijalizira se u biblikumu i postaje lektorom sv. pisma u Baji. G. 1898. izabran je bečkim gvardijanom i savjetnikom bečkog generalnog komisara. Na tom položaju poduzima sve da što više braće, osobito iz naših hrvatskih krajeva, pridobije za reformni pokret u Redu, koji je svojom bulom „Felicitate quadam“ od g. 1897. inaugurirao papa Leon XIII. U vezi s novom razdiobom franjev. provincija imenuje ga gen. definitorij g. 1900. prvim kustosom novoosnovane hrvatske provincije sv. Ćirila i Metoda. Kao prvi suradnik o. Vendelina Vošnjaka radi odvažno na postavljanju temelja mlade provincije. Uz tu službu bio je i gvardijanom u matičnom samostanu u Zagrebu.

Od god. 1912—1918. stoji na čelu svoje provincije. Za njegova provincijalata uveliko se povećao broj svećenika, klerika i laika. Provincija radi na literarnom i dušobrižničkom polju. Broj sv. pričesti se u pojedinim samostanima podvostručuje čak potrostručuje. Osnivaju se pobožne bratovštine, koje su uhvatile duboki korijen među vjernicima. Otac provincijal ostvaruje obećanje, koje je svojevremeno dao biskupu Štrosmajeru na katehetskom kongresu u Ljubljani, i organizira u provinciji pučke misionare za Hrvatsku.

Na sugestiju nadbiskupa Bauera „uz sudjelovanje najuglednijih muževa“ (okružnica provincije) preuzima provincija brigu za naše iseljenike u Americi. U tu se svrhu osniva „Društvo sv. Rafaela“. Na poticaj same sv. Stolice šalje provincija tri misionara u Ameriku, a na nalog p. generala Reda polazi onamo i o. Rodić da osnuje i uredi slavenske komisarijate. Iza petgodišnjeg upravljanja trsatskim samostanom imenuje ga sv. Stolica apostolskim administratorom za Banat, koji je iza prvog svjetskog rata pripao novoj državi SHS. Već sama ta činjenica da je postao Ordinarijem pokrajine, koja je nekoliko godina bila odijeljena od svog redovitog natpastira, govori dosta o teškoćama, na koje je naišao novi administrator. Da je svojoj misiji potpuno zadovoljio svjedoči činjenica što ga je Sv. Otac promovirao na nadbiskupsku stolicu u Beogradu. Biskupsku konsekraciju mu je podijelio u Beogradu dne 7.XII.1924. papinski nuncij Msgr. Hermenegildo Pellegrinetti uz sudjelovanje više biskupa.

Katolička štampa onog vremena u našim krajevima svjedoči da su uspon o. Rodića na nadbiskupsku stolicu pratile velike nade javnosti, ali i slutnje ne malih teškoća. Novi nadbiskup organizira svoj ordinarijat, nove župe, proširuje ili podiže crkve, popunjuje škole katehetima. U radu ostvaruje riječ: fortiter in re, suaviter in modo. Kad su gospodarske prilike god. 1936. postale jače od njegove jake energije, on demisionira i polazi u omiljeli samostan svoje mladosti u Slav. Požegu.

U samostanskoj tišini najveći dio vremena posvećuje molitvi i razmatranju. Visoki prelat prednjači svoj braći u provinciji u izvršivanju onog mjesta franjevačke regule gdje sv. Utemeljitelj naglašuje da treba „orare semper ad eum puro corde“. Kao pravi biskup-franjevac ljubi žarko sv. Crkvu i svoj Red.

U požeškom samostanu spokojno čeka konac svog dugog života. Okružen od braće, s krunicom u ruci i na usnama dočekuje kratku agoniju i smrt. Pogrebne funkcije obavili su: preuzvišeni gospodin Dr. Josip Ujčić, nadbiskup beogradski, preuzvišeni g. Msgr. Stjepan Bäuerlein, ordinarij đakovački i presvijetli g. Msgr. Josip Sokol, infulirani opat iz Đakova. Svjetovni i redovnički kler iz bliza i iz daleka odao je posljednju počast pokojniku u velikom broju.

Preuzv. o. Rafael Rodić nije išao kroz život širokom stazom fraza, već uskom stazom djela. Volio je „veliko činiti, a nisko o sebi misliti“. (Sv. Antun Pad.) Svom propovjedniku na dijamantnoj misi je naredio: „O meni išta ili ništa“. On je govorio jezikom rada i trpljenja, a upravo po tom se i sudi na Božjem sudu. Zato se ufamo da mu je Gospodin bio blagi sudac. R. i p.!

Svećenik u društvu

Napisao Kardinal Suhard, nadbiskup pariski

(Nastavak 19)

II. Potrebna suradnja

„Budući da, predraga braćo, pilotb roda i putnici dijele iste tjeskobe i iste nade, jer im je stvar zajednička, moraju oni imati i iste osjećaje" (Pontifikal: Ređenje svećenika, Uvodna ekshortacija). Te riječi, što ih biskup upravlja vjernicima, prije nego što zaredi nove svećenike, i mi ih ponovno uzimamo na svoj račun, da obrazložimo drugu dužnost, koju vam predlažemo.

„Zajednička stvar". Znamo već zaista, da je Crkva nerazdruživo svećenstvo i kršćanski puk. Ne vraćajući se ponovo tim principima, predlažemo vam ovdje, kao kolorarije, dva gesla.

Uzeti na brigu

Prvo je, da *uzmete na brigu* svoj kler. Ne da obrnete uloge, jer on je odgovoran za vas. Nego da ga poduprete u tom poslanju autoriteta i života. Vaši su svećenici siromašni. Vi ćete im pomoći, da žive. Oni su sve ostavili zbog vas, odričući se često budućnosti, koja bi se mogla usporediti s vašom, ili bi bila čak i bolja. Mislit ćete na to. Vi ćete učiniti sve, da ih rasteretite administrativnih dužnosti, ili pače niskih materijalnih poslova, što ih zaokupljaju na štetu njihova unutarnjeg života ili njihove službe. Vi ćete im olakšati različite korake, što ih moraju poduzimati. Dat ćete im svoje ruke, svoje vrijeme, svoje lokale, svoje obrazovanje. Bdjet ćete diskretno nad njihovim zdravljem. Konačno, jer ste bolje shvatili njihove materijalne potrebe i potrebe Crkve zato, što ste ih vidjeli iz bližega, pokazat ćete se velikodušnima u toj dužnosti, sigurno iz milosrđa, ali i iz osjećaja striktne pravde, što znači kršćanski namet. Neka više ne traži vaš kler „bogoštovni dinar". Vi treba da preuzmete inicijativu za nj.

Ali ne ćete svoju saradnju omeđiti na tu materijalnu međusobnu pomoć. Vi ćete znati stvoriti atmosferu duhovne nježnosti, u isti mah i rezervirane i iskrene, tako korisne za procvat vašeg svećenstva i seminaraca vaše župe, koji će možda vašem uviđavnom prijemu dugovati ustrajnost u svom zvanju.

Kolektivistička akcija

Oslobodivši tako službenike Božje, preuzevši na svoj račun ono, što pripada lajikatu na području crkvenjačkom i vremenitom, ne ćete ipak biti sasvim gotovi. Neće vam pače biti dosta ni to, da se molite za njih i s njima, iako je to bitno važno. Crkva očekuje od vas *rad u zajednici, kolektivistički apostolat.* Dajući se na to, znat ćete se očuvati dvostrukog ekscesa. Jedan je taj da ćete sve prepustiti svećenicima iz skrupula ili bojažljivosti. A drugi bi bio u tom, da biste ih htjeli istisnuti, čak i u dobroj namjeri. Ako je klerikalizam zlo, ono, što su nazvali „lajikalizmom", isto je tako. Istina je u pravoj sredini: poštivati autoritet svećenika ondje, gdje je on nenadomjestiv (duhovno vodstvo, službeno propovjedništvo itd). Ali treba da kao krštenici odlučno smatramo sebe odgovornima za Evanđelje na području, koje je svakom dodijelila Providnost. U ovaj čas u našoj biskupiji dva područja života traže napose tu usku suradnju sa svećenikom. S jedne strane građanski krugovi, da se eliminira neko moguće prianjanje uz „paternalizam" s obzirom na kler. A u drugu ruku radnički krugovi, da se osigura neophodno potreban dodir s njima radi duhovnog upućivanja i hranjenja.

Velikim će dijelom na polju obitelji, *akcijom uz ognjište,* svaka od tih socijalnih sfera unijeti svećenika u srce svoga realnog života i svoga naročitog apostolata.

I tako će, tim preuzimanjem na brigu i tom podjelom apostolata, vjernici omogućiti svećenicima, da ostanu duše, koje mole i daju, vatrene strelice, što sagorijevaju, i sposobni, da povuku ljude svojim tragom k Bogu ljubavi.

III. Poziv Gospodinov

U tom neizmernom svijetu, što se rastvara i stvara, sučelice poganskim plimama, što ga zapljuskuju, došao je čas za Crkvu, da ne ustupi više ni za prst tla. Ona mora smjestiti svagdje, kao otoke duhovnog otpora i miroljubivo sređene na dobro ljudi, autetične kršćanske zajednice. Svaki kršćanin treba da se i u tom osjeća odgovornim, s ozbiljnim žarom, kakav ulaže u pothvate, koji su mu povjereni. Ali ta dinamična središta, koja će priječiti svijet, da se izgrađuje izvan Crkve, pretpostavljaju i sama još uže središte. A tu, kao uvijek, nalazimo opet svećenika.

Ali tu isto tako i nedostaje svećenika. Bar u Francuskoj nemamo svećenika. Kad govorimo o toj oskudici, treba se čuvati toga, da crnimo statistiku, postavljajući je ili čitajući prebrzo. Ali

dopuštajući, da je to zlo isto tako opasnost kao i gotov čin, jedna je brojka rječita: svake godine iščezavaju u Francuskoj oko četiri stotine svećenika, koji nemaju nasljednika. (Taj broj izlazi iz statistike, koja je stara već nekoliko godina, te bi ga trebalo iznova provjeriti). Nije ovdje mjesto, da se upustimo u razglabanje povoljnih znakova, koji popravljaju ono, čim bi nas jednostavna tvrdnja mogla obeshrabriti. Ne ćemo insistirati ni na vrlo složenim uzrocima toga pada efektiva. No ipak svatko zna, da je jedan od prvenstvenih utjecaja, koji i odviše ispražnjuje seminare, organizirani materijalizam okolice, u kojemu tonu mladi Francuzi. Ali, da i ne govorimo o socijalnim predrasudama, koje odvraćaju od svećeništva i plemenite duše, jedna je činjenica sigurna: gdje nema obitelji, iščezavaju zvanja.

Stoga su jedine dvije konsekvencije, koje hoćemo ovdje naglasiti, u tom, da dužnost svih kršćana s obzirom na krizu zvanja mora biti postavljena na proširenu podlogu atmosfere i na užu podlogu porodice kao stanice.

Dužnost svih

O čemu se radi? Da se izazovu zvanja. Ali već kod polazne točke treba naglasiti, da izraz „rekrutiranje svećenstva“ ima nešto dvoznačno. Ako bi se iz njega moglo izvesti indiskretno nastojanje oko „novačenja“, bio bi štoviše opasan. Jer Bog i samo Bog zove duše sebi u službu. Svećeništvo ne dolazi odozdo. Ono je nezaslužen dar Duha Svetog.

Ali milost se ukorjenjuje u neku konkretnu narav, u konkretnu okolinu. Ona dopušta i pretpostavlja djelovanje slobodne volje. I kao što nam vjera dolazi po pouci — „Po ušima“ kaže sveti Pavao, — isto tako i zvanje. Ta konsekvencija ni u čemu ne protuslovi slobodi poziva. Ona samo naglašuje čovječanski elemenat odgovora: „Kako bi mogli čuti, ako im nitko ne propovijeda?“ (Rom 10,13). Djelovanje kršćana tim je jednim udarcem određeno. Ono može i mora biti *propovijedanje*. Modernim riječima: *kampanja mišljenja*. Ta će kampanja, da bude uspješna s obzirom na naše vrijeme, morati ispuniti dva uvjeta.

Mora biti najprije *jednodušna*, da stvori atmosferu protuotrova protiv okolnog lajicizma. Ona će morati okupiti sve žive sile biskupije, da napadne tu istu točku. Prije nego što se provali prodor, treba izvesti udarac. To pretpostavlja jedinstvo i suradnju svakog pojedinca.

Taj prikaz svećeništva treba zatim da bude *konkretan*, jer naše vrijeme, a napose naša mladež trebaju isto toliko slike, koliko ideje. Pojam svećenika mora se utjeloviti u jednoj *stvarnoj obuci*. Sve se mora staviti u pogon, da pokaže sjaj svećeništva. I to ne umjetnim majstorijama, nedostojnima tako velike stvari, nego jednostavno puštajući istini maha, da postane pristupačna svima.

Književnost, kazalište, kino, predavanja treba da se prihvate te čudesne sudbine svećenika, koja strastveno zanima publiku, kršćansku i bezvjersku, kada pri tome umjetnost podupre misao. Tako će to prikazivanje, primijenjeno svakom slušateljstvu, dosegnuti duše svojim originalnim nastojanjem.

Dužnost ognjišta

Ali u prvom je redu stvar obitelji, da dadu mnogo svećenika Crkvi. Ne samo zato, što svaki svećenik, iza života, duguje najviše svojim roditeljima najbolji dio svoga vjerskog odgoja. Nego zato, što se umjesto da se međusobno pobijaju, mistika braka i svećenički ideal popunjaju, u stvari, kao što su isto tako bili udruženi u Isusovoj misli. (Upućujemo ovdje ponovno na encikliku *Mystici Corporis*, gdje se uspoređuju, oba „socijalna Sakramenta“ Crkve). Istina je, da je isticanje ljepote sakramenta ženidbe za posljednjih godina moglo odvratiti stanoviti broj revnih kršćana od službe Bogu. Ali činjenica je da ognjišta, osnovana na tako uzvišenoj mistici, pripravljaju za buduće naraštaje brojna i plemenita zvanja. Ne će se dakle dragovoljni celibat uzvisiti tim, što će se sakrivati duhovnost braka. Zaključak je posve drukčiji: treba mladićima, kada dođe za njih čas izbora, predočiti isto tako zanosnu sliku svećeništva, kao što im se crta i brak. Iskustvo to uostalom pokazuje: u razmjeru, kako svjetovnjaci otkrivaju i proživljuju svoj bračni stalež u čitavom kršćanskom opsegu, uviđaju oni, koliko trebaju svećenika i koliko ga trebaju, da vrši svoju bitnu ulogu duhovnog očinstva. Krajnja granica, najviši vrhunac, što ga može dosegnuti ljubav dvaju ljudskih bića, sastoji se u tom, da vrate Bogu, na uzvišeniju službu, sina, što im ga je On dao.

Zvanja i potrebe Crkve

Ali taj zajednički napor, da se veći broj savršenijih zvanja učini spremnim na poziv Božji, ne smije imati pred očima samo vanrednu veličinu svećeništva u apsolutnom smislu. On mora biti određen i konkretnim potrebama Crkve. A u ove naše doba, kako pokazuje iskustvo, idu u

smislu novačenja sila za biskupije. Nestašica je najteža na razini župskoga klera i opasnost je, da se tu nestašica još poveća u narednim godinama. Jer lišiti neko područje svećenika, znači lišiti jedan dio žive Crkve Boga. U stvari dijecezanski kler sačinjava normalnu strukturu dušobrižničke organizacije. Organska je zajednica dijeceza s biskupom i, na elementarnijem stupnju župa, s onim, koji ima da se „brine“ — dušobrižnikom župnikom, s njegovim pomoćnicima. Župa bez svećenika ne znači nizak stupanj života, ona znači smrt. I eto zato se usuđujemo to kazati u duhu lojalnosti i bratskog poštovanja, u čiju iskrenost, nadamo se, ne će nitko posumnjati. Nastojanje se mora uperiti, bar u sadanje vrijeme, prvenstveno na dijecezanska zvanja. Prvenstveno nastojanje, ali dakako ne isključivo. Baš naprotiv, mi molimo, mi želimo, da Bog usporedno množi redovnička zvanja, i da on učini, da procvatu vjerski Redovi, te visoke škole svetosti i evanđeoskog djelovanja. Ne samo na slavu Božju i obogaćenje Crkve, nego da se proširi moguće i poželjno polje suradnje na samom tlu apostolata. Mi tražimo samo, i to kao pitanje spasa, da se osigura odmjena dijecezanskoga klera u svakoj mogućnosti i u većem broju.

IZ BISKUPSKE KANCELARIJE

Broj: 1030-1954

Predmet: **† Vladimir Mesaroš**

U petak na blagdan Presv. Srca Isusova, 25. lipnja 1954., preminuo je okrijepljen sv. Sakramentima umirućih u svojoj župi Brođanci v. g. Vladimir Mesaroš upravitelj župe u 47. godini života i 24. godini misništva.

Poziva se svećenstvo biskupije i apostol. administrature, da za dušu pokojnog brata izvoli odslužiti jednu tihu sv. Misu.

Đakovo, 26. lipnja 1954. *† Stjepan,* nasl. biskup

Broj: 879-1954

Predmet: **Vođenje poslovnih knjiga**

Uprava prihoda i budžeta nekih N. O. kotarova pozvala je svećenike na svom području, da su dužni voditi poslovne knjige u smislu propisa.

„Naredbe o obavezi vođenja poslovnih knjiga poreznih obveznika poreza na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine“ (Vidi „Službeni list FNRJ“ — br. 2-1954.).

Biskupski se ordinarijat obratio predstavkom Državnom sekretarijatu za poslove narodne privrede u Beogradu sa zamolbom, da se izda autentično tumačenje, da li u te „druge“ spadaju i svećenici.

Na tu našu predstavku primili smo iz Beograda ovaj odgovor:

DRŽAVNI SEKRETARIJAT
ZA POSLOVE NARODNE PRIVREDE FNRJ
UPRAVA ZA FINANSIJE
Broj: 5494
21. juna 1954. god. Beograd
MB/SR

BISKUPSKOM ORDINARIJATU
ĐAKOVO

U vezi Vaše pretstavke, obaveštavate se da, s obzirom na izvršenu ispravku tač. 3 Naredbe o obavezi vođenja poslovnih knjiga poreskih obveznika poreza na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine („Službeni list FNRJ“, br. 23/54), niste dužni da vodite poslovne knjige.

S. F. — S. N!

Za načelnika Uprave za finansije
M. P. *Dr. B. Stjepanović v. r.*

Prednje se priopćuje vlč. svećenstvu radi znanja i ravnanja.

Završetak školske godine na VBŠ. — Dne 30. VI. 1954. završena je svečanom Zahvalnicom školska godina. Ove je godine na VBŠ u Đakovu bilo 75 slušača, od kojih 30 pripada Đakovačkoj biskupiji. Po tečajevima I. pripr. tečaj: 7 — II. pripr. tečaj: 4. Bogoslovi od I—V teč. 4 — 4 — 6 — 4 — 1. Svega: 30! Smijemo li i možemo li biti ravnodušni?!

Ređenje đakona i svećenika. — Preuzv. Ordinarij Msgr Stjepan Bäuerlein podijelio je đakonima đakovačke biskupije: Stjepanu Bogdaniću, Stjepanu Goldšmitu, Antunu Kolareviću i Stjepanu Mijatoviću sv. svećenički red dne 29. VI. 1954. u katedralnoj crkvi u Đakovu. — Sveti red đakonata primili su isti dne 30. V. 1954. u crkvi sv. Petra i Pavla u Osijeku.

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strosmayerov trg 6. — Pretplata godišnje 400.— Din. — Broj čekovnog računa 573-T-86 — Tisak Grafičko preduzeće „Jovan Popović“, Beograd, Albanska 17